„La mulţi ani, dragi tovarăşi"... Moment solemn la cumpăna dintre ani. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al partidului, preşedintele Republicii Socialiste România, rostind Mesajul de Anul nou adresat întregului nostru popor

1983 — AN AL UNOR NOI ŞI IMPORTANTE IZBÎNZI ÎN CONSTRUCŢIA SOCIALISTĂ, DE PUTERNICĂ AFIRMARE A ROMÂNIEI PE PLAN MONDIAL

Partidul, țara, întregul popor au omagiat la sfîrșit de ianuarie, sub semnul profundei dragoste și recunoștințe, într-o vibrantă atmosferă sărbătorească, aniversarea a 50 de ani de activitate revoluționară și ziua de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România. Imagine de la adunarea solemnă omagială din Capitală

Cronica unui an înseamnă o infinitate de evenimente, de întîmplări, de momente, fiecare cu importanța pe care timpul le-a dăruit-o. Cronica anului 1983 înseamnă pentru poporul român cronica unui an de muncă eroică, de importante izbînzi și împliniri, cronica unor proiecte grandioase, a strădaniilor de a urca mai sus, de a face patria noastră mai prosperă. 1983 a fost un an ce s-a înscris sub semnul hotăririi eroice a clasei muncitoare, a întregului nostru popor, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, de a face totul pentru înfăptuirea însuflețitoarelor hotăriri ale Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului.

Încă din pragul noului an ne-au călăuzit munca și activitatea cuvintele prin care tovarășul Nicolae Ceaușescu se adresa întregului popor în Mesajul de Anul nou : „INTRĂM ÎN NOUL AN 1983 CU UN PROGRAM CLAR DE MUNCĂ PRIVIND DEZVOLTAREA ARMONIOASĂ ECONOMICO-SOCIALĂ A ȚĂRII, ÎN VEDEREA ÎNFĂPTUIRII NEABĂTUTE A HOTĂRÎRILOR CONGRESULUI AL XII-LEA, A PROGRAMELOR ȘI HOTĂRÎRILOR CONFERINȚEI NAȚIONALE A PARTIDULUI. ÎN CENTRUL ACTIVITĂȚII DIN ANUL VIITOR SE AFLĂ REALIZAREA OBIECTIVULUI STRATEGIC, ECONOMIC ȘI POLITIC, DE TRECERE A PATRIEI NOASTRE LA UN NOU STADIU DE DEZVOLTARE, DE REALIZARE A UNEI NOI CALITĂȚI A MUNCII ȘI VIEȚII ÎN TOATE DOMENIILE".

Zilele de început ale anului 1983, zile de muncă avîntată, precum au fost toate din acest an hotărîtor al cincinalului, au fost îngemănate cu o sărbătoare care a simbolizat destinul nou al țării : sărbătorirea sub semnul profundei dragoste și

În luna de început a anului, o sărbătoare apropiată inimilor întregului nostru popor — aniversarea zilei de naștere a tovarășei Elena Ceaușescu. Moment din timpul festivității organizate cu acest prilej de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

recunoștințe a celui ce ne îndrumă cu înțelepciune, hotărire și luciditate spre piscurile comunismului. ȚARA ÎNTREAGĂ A OMAGIAT 50 DE ANI DE ACTIVITATE REVOLUȚIONARĂ ȘI ZIUA DE NAȘTERE A SECRETARULUI GENERAL AL PARTIDULUI, PREȘEDINTELE REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA, TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU.

În cadrul adunării solemne din Capitală, tovarășului Nicolae Ceaușescu i s-a înmînat Medalia Omagială instituită cu prilejul împlinirii a 50 de ani de activitate revoluționară și aniversarea zilei de naștere și i-au fost adresate mesaje exprimînd profunda stimă, înalta considerație și prețuire din partea Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Consiliului de Stat și Guvernului Republicii Socialiste România, organizațiilor de partid, de masă și obștești, a oamenilor muncii de la orașe și sate, indiferent de naționalitate, de pe întreg cuprinsul țării.

„CU MÎNDRIA DE A VĂ AVEA ÎN FRUNTEA PARTIDULUI ȘI ȚĂRII – se arăta în Mesajul Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Consiliului de Stat și Guvernului Republicii Socialiste România adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu – DORIM SĂ EXPRIMĂM – ȘI CU ACEASTĂ OCAZIE – MULT STIMATE ȘI IUBITE TOVARĂȘE NICOLAE CEAUȘESCU, RECUNOȘTINȚA NOASTRĂ FIERBINTE, A ÎNTREGULUI PARTID ȘI A TUTUROR OAMENILOR MUNCII DIN PATRIA NOASTRĂ, FĂRĂ DEOSEBIRE DE NAȚIONALITATE, PENTRU TOT CEEA CE AȚI FĂCUT ȘI FACEȚI SPRE GLORIA ȘI FERICIREA ACESTEI ȚĂRI, PENTRU ACTIVITATEA PE CARE O DESFĂȘURAȚI, CU URIAȘĂ PUTERE DE MUNCĂ, ÎNȚELEPCIUNE ȘI ÎNALTĂ COMPETENȚĂ,

IN ORGANIZAREA ŞI CONDUCEREA ÎNTREGII OPERE DE FĂURIRE A SOCIETĂŢII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE ŞI ÎNAINTARE A ROMÂNIEI SPRE COMUNISM, ÎN PROMOVAREA FERMĂ A NOBILELOR IDEALURI ALE PĂCII ŞI ÎNŢELEGERII ÎNTRE NAŢIUNI".

Vibrantele manifestări omagiale desfăşurate cu acest prilej în întreaga ţară au dat expresie dragostei fierbinţi, recunoştinţei profunde a întregului popor pentru marele fiu al ţării, pentru conducătorul iubit, arhitectul politicii interne şi externe româneşti, eminent conducător de partid şi de stat, înflăcărat revoluţionar şi patriot, militant de frunte al mişcării comuniste şi muncitoreşti care, prin gîndirea sa novatoare, revoluţionară şi activitatea rodnică, neobosită pusă în slujba prosperităţii naţiunii noastre socialiste, oferă, totodată, exemplul celei mai nobile consacrări pentru rezolvarea problemelor fundamentale ce confruntă omenirea. Pe adresa Comitetului Central al partidului, a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, au sosit în acele zile, către sfîrşit de ianuarie, mii şi mii de mesaje, telegrame şi scrisori într-un şuvoi al dragostei cu care poporul îşi omagiază conducătorul. Lor li s-au alăturat mesajele de caldă felicitare sosite de pe toate meridianele, de la şefi de state şi guverne, de la lideri politici, de la personalităţi ştiinţifice şi culturale, oameni de afaceri sau simpli cetăţeni – expresie semnificativă a prestigiului de care se bucură tovarăşul Nicolae Ceauşescu în lumea întreagă, prestigiu datorat unei nobile şi dinamice activităţi consacrate marilor cauze ale umanităţii.

Aniversarea a 50 de ani de activitate revoluţionară şi ziua de naştere a secretarului general al partidului s-au transformat într-o sărbătoare a întregului popor. A fost o puternică demonstraţie a unităţii naţiunii noastre socialiste în jurul partidului, al secretarului său general, o demonstraţie a voinţei întregii noastre naţiuni de a continua cu şi mai multă putere opera de construcţie socialistă, de înflorire a patriei.

Şi tot în luna de început a anului, poporul întreg a omagiat distinsa personalitate, prestigioasa activitate a tovarăşei academician doctor inginer Elena Ceauşescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-

Adunarea festivă consacrată împlinirii, în februarie 1983, a 50 de ani de la eroicele lupte revoluţionare ale clasei muncitoare din România

23—24 martie 1983. Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, s-au desfășurat lucrările plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român

Cronica lunii februarie înregistrează vizita de lucru și participarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea „23 August" din Capitală

ministru al guvernului, om politic de seamă, savant de renume mondial. Din toată țara, tovarășei Elena Ceaușescu i-au fost adresate cele mai calde și pline de respect urări de viață lungă și sănătate, putere de muncă și succese în activitatea multilaterală pe care o desfășoară în slujba intereselor supreme ale partidului, poporului și țării. În nenumăratele manifestări omagiale s-au exprimat înalta apreciere și prețuire pentru meritele deosebite ale tovarășei Elena Ceaușescu, ca militant neobosit al partidului, ca savant adînc preocupat de progresul științei românești, de a contribui la afirmarea idealurilor pașnice în lume, o contribuție importantă aducînd-o în calitate de președinte al Comitetului Național Român „Oamenii de știință și pacea".

Aspect din timpul lucrărilor Conferinței pe țară a președinților consiliilor populare

Anul 1983 a reprezentat un an bogat în evenimente politice, un an marcat prin neîntreruptul dialog al tovarășului Nicolae Ceaușescu cu țara, un an de hotăriri importante pentru înaintarea către obiectivele socialismului și comunismului. Primele săptămini ale anului consemnează începutul unui șir de importante consfătuiri de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu cu cadre de conducere, cu specialiști și muncitori din geologie, petrol, chimie, din agricultură, minerit, construcții de mașini, din diferite alte domenii. Și tot din primele săptămini ale anului, secretarul general al partidului a fost prezent în mijlocul oamenilor muncii cu prilejul primelor vizite de lucru ce aveau să continue în acest an în numeroase județe ale țării : în Brașov și Prahova, în Timiș și Caraș-Severin, în Constanța și Tulcea, Călărași și Ialomița, Mureș și Cluj, Olt și Giurgiu, în uzine și institute de cercetări din Capitală, în Delta Dunării, pe șantierul Canalului Dunăre-Marea Neagră. O expresie consacrată vine să pună în evi-

Tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al partidului, preşedintele Republicii Socialiste România, şi tovarăşei Elena Ceauşescu, prim viceprim-ministru al guvernului, preşedintele Consiliului Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie, le-a fost înmînată Medalia Jubiliară a Uniunii Medicale Balcanice

Imagine din timpul lucrărilor în plen ale sesiunii a şaptea a celei de-a opta legislaturi a Marii Adunări Naţionale

Moment din timpul vizitei în ţara noastră a Maiestăţii Sale regele Hussein Ibn Talal al Regatului Haşemit al Iordaniei

La 31 martie, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a avut loc ședința comună a consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană

dență un adevăr : biroul de lucru al secretarului general al partidului este, înainte de orice, țara întreagă, cu uzinele și ogoarele ei, cu universitățile și laboratoarele ei, cu locurile nenumărate unde se produc valorile materiale și spirituale. S-a confirmat iarăși că stilul de muncă propriu tovarășului Nicolae Ceaușescu este inseparabil de consultarea maselor, de dialogul fructuos cu oamenii muncii de la orașe și sate, de antrenarea activă și directă a acestora la conducerea societății noastre, substanță de esență a unei autentice democrații socialiste.

In cadrul acestui efervescent și permanent dialog al partidului, al secretarului său general cu cei ce muncesc de la orașe și sate, s-au desfășurat, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, lucrările Conferinței pe țară a președinților consiliilor populare, ședințele Consiliului Național al Oamenilor Muncii din Industrie, ale Consiliului Național al Agriculturii, Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, plenara Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, ședința comună a consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană.

Vasta activitate politică desfășurată în anul 1983 a dobîndit un relief deosebit prin hotărîrile de excepțională importanță ale plenarelor Comitetului Central al partidului, ale Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prin legile și hotărîrile adoptate de Marea Adunare Națională, documente ce poartă amprenta gîndirii novatoare și acțiunii clarvăzătoare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu. Ele marchează, totodată, rolul esențial al secretarului general al partidului în soluționarea complexelor probleme supuse dezbaterii, în analiza științifică a activității economico-sociale, în stabilirea căilor și măsurilor concrete pentru dezvoltarea și modernizarea economiei românești în dificilele condiții create de criza economică mondială, în mobilizarea tuturor resurselor naționale, a energiilor și forțelor creatoare ale întregului popor, pentru asigurarea progresului neîntrerupt al țării și creșterea continuă a bunăstării poporului.

Moment important al prieteniei româno-chineze : vizita în țara noastră a tovarășului Hu Yaobang, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez

O preocupare majoră a conducerii partidului a reprezentat-o în acest an adoptarea și transpunerea în viață a **PROGRAMULUI PRIVIND APLICAREA FERMĂ A PRINCIPIULUI AUTOCONDUCERII MUNCITOREȘTI ȘI AUTOGESTIUNII, PERFECȚIONAREA MECANISMULUI ECONOMICO-FINANCIAR, A SISTEMULUI DE RETRIBUIRE A MUNCII ȘI CREȘTEREA RETRIBUȚIEI ÎN ACEST CINCINAL.** Prevederile acestui program, ca și ale celorlalte documente adoptate în acest an de plenarele Comitetului Central al partidului, printre care **PROGRAMUL PRIVIND CREȘTEREA MAI ACCENTUATĂ A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ȘI PERFECȚIONAREA ORGANIZĂRII ȘI NORMĂRII MUNCII ÎN PERIOADA 1983–1984 ȘI PÎNĂ ÎN 1990 și PROGRAMUL PRIVIND ÎMBUNĂTĂȚIREA NIVELULUI TEHNIC ȘI CALITATIV AL PRODUSELOR, REDUCEREA CONSUMURILOR DE MATERII PRIME ȘI DE ENERGIE ȘI VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A MATERIILOR PRIME ȘI MATERIALELOR ÎN PERIOADA 1983–1985 ȘI PÎNĂ ÎN 1990,** vizează, în ansamblul lor, întărirea autoconducerii muncitorești și autogestiunii, perfecționarea noului mecanism economico-financiar, creșterea răspunderii tuturor oamenilor muncii, a organelor de conducere colectivă în gospodărirea cu maximă eficiență a patrimoniului fiecărei unități economice, în apărarea, păstrarea și dezvoltarea proprietății socialiste a întregului popor.

În același timp, anul 1983 a marcat obținerea de către oamenii muncii de la sate a unor importante realizări în dezvoltarea acestei ramuri de bază a economiei noastre socialiste, în stabilirea unor noi și importante măsuri luate de conducerea partidului pentru dezvoltarea intensivă și modernizarea agriculturii, pentru înfăptuirea revoluției agrare. În acest context, trebuie menționată elaborarea, din inițiativa și cu contribuția directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a **PROGRAMULUI NAȚIONAL PENTRU ASIGURAREA UNOR PRODUCȚII SIGURE ȘI STABILE PRIN CREȘTEREA POTENȚIALULUI PRODUCTIV AL PĂMÎNTULUI, MAI BUNA ORGANIZARE ȘI FOLOSIRE ÎN MOD UNITAR A TERENURILOR AGRICOLE, A ÎNTREGII SUPRAFEȚE A ȚĂRII, REALIZAREA IRIGA-**

Expresie a înaltei considerații și prețuiri de care se bucură în întreaga lume activitatea prodigioasă a președintelui României socialiste consacrată păcii, colaborării și înțelegerii între popoare, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost conferită „Diploma de onoare" și „Premiul internațional al relațiilor diplomatice" pe anul 1982 ale Institutului de Relații Diplomatice din Bruxelles

Agenda anului 1983 a consemnat, printre multe alte vizite de lucru, și vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Timiș

ȚIILOR PE CIRCA 55–60 LA SUTĂ DIN SUPRAFAȚA ARABILĂ, A LUCRĂRILOR DE DESECĂRI ȘI COMBATERE A EROZIUNII SOLULUI. Programul, prin măsurile prevăzute, reprezintă cea mai importantă lucrare realizată vreodată în România în vederea sporirii potențialului productiv al pământului, obținerea în orice condiții climatice a unor producții agricole superioare, sigure și stabile.

S-au dezvoltat, de asemenea, și celelalte sectoare și ramuri de activitate ale economiei naționale. „SE POATE SPUNE – remarca tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie – CĂ CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ A AVUT, ÎN ACEST AN, UN ROL FOARTE IMPORTANT ÎN PERFECȚIONAREA ACTIVITĂȚII ȘI ÎN MARILE REALIZĂRI PE CARE LE-AM OBȚINUT".

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Turcia a prilejuit semnarea unor importante documente privind colaborarea multilaterală dintre cele două țări

În strînsă legătură cu rezultatele obținute în dezvoltarea economică a țării, cu sporirea avuției naționale, anul 1983 a marcat noi măsuri luate de conducerea partidului pentru creșterea în continuare a nivelului de trai al tuturor oamenilor muncii, al întregului popor. DECRETUL CONSILIULUI DE STAT PRIVIND MAJORAREA VENITURILOR PERSONALULUI MUNCITOR – majorare aplicată, eșalonat, încă de la 1 septembrie – DECRETUL PRIVIND GENERALIZAREA ACORDULUI GLOBAL, ca și celelalte documente adoptate, urmăresc perfecționarea sistemului de retribuire a muncii prin aplicarea mai fermă a principiului socialist de retribuire în raport cu cantitatea și calitatea muncii, legarea mai strînsă a veniturilor individuale de realizarea concretă a planului de producție, a sarcinilor de export, de creșterea productivității muncii și gradul de valorificare a materiilor prime, combustibililor și energiei, în general de ridicarea eficienței economice.

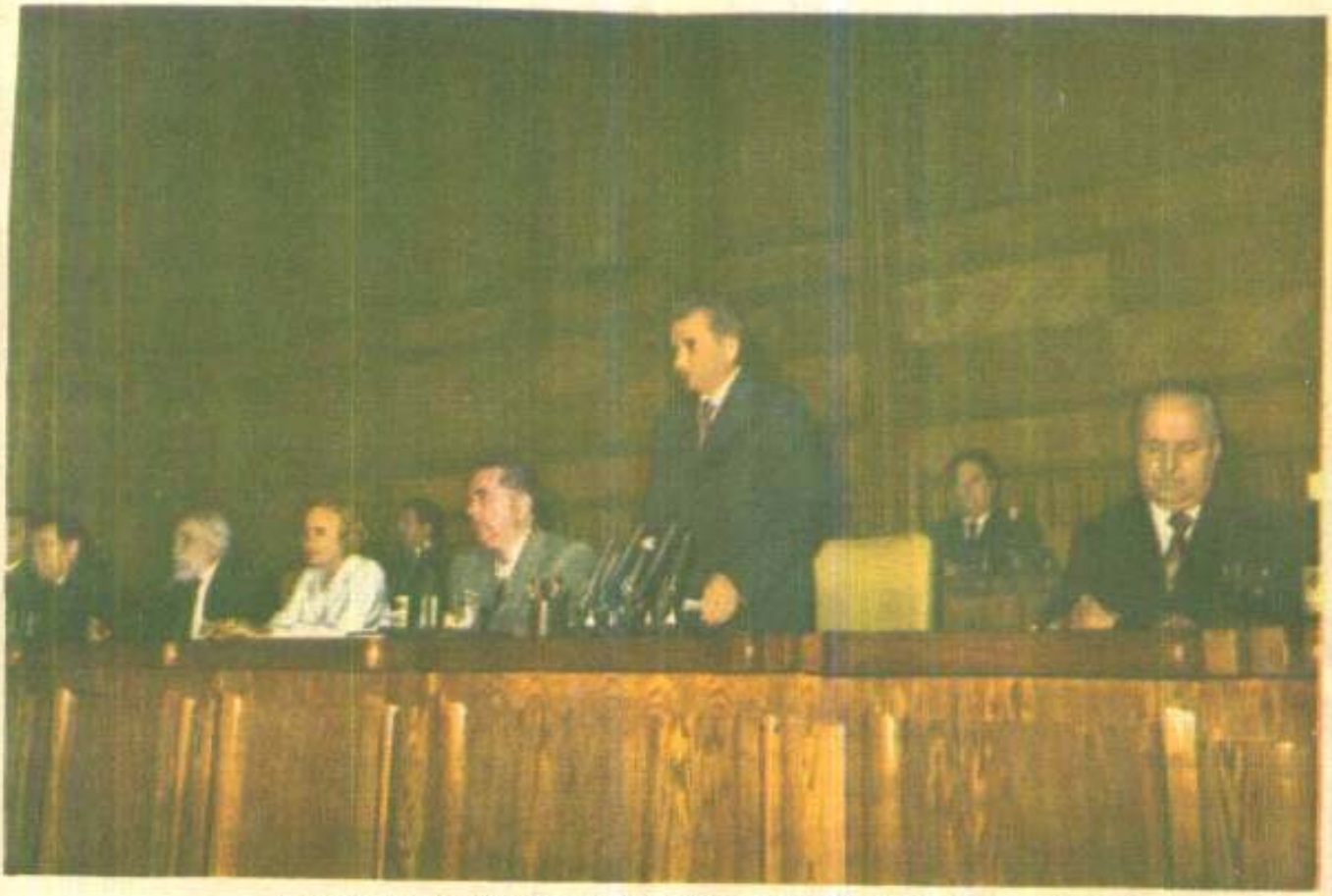

Aspect din timpul lucrărilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 29—30 iunie

Moment solemn din timpul vizitei în țara noastră a tovarășului Yumjaaghiin Țedenbal, secretar general al Comitetului Central al Partidului Popular Revoluționar Mongol, președintele Prezidiului Marelui Hural Popular al R. P. Mongole

Secvență din timpul lucrărilor plenarei Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie

Pentru neobosita activitate desfășurată în slujba păcii și prieteniei, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost conferită de către Comitetul pentru Unitate Națională pe întreaga Indie statueta de fildeș „Shiva"

In bogata agendă de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu s-au înscris și în acest an numeroase consfătuiri cu cadre de conducere, specialiști și muncitori, precum și vizitarea unor expoziții ale realizărilor oamenilor muncii din diferite ramuri ale economiei naționale

În spiritul indicațiilor și orientărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, în acest an s-a desfășurat o activitate susținută în domeniul muncii ideologice și politico-educative, al dezvoltării conștiinței socialiste a maselor, al formării omului nou, cu înalte calități morale și politice. Un moment deosebit de important în această direcție l-a reprezentat **CONSFĂTUIREA PE PROBLEMELE MUNCII ORGANIZATORICE ȘI POLITICO-EDUCATIVE** de la Mangalia din luna august. Magistrala cuvîntare rostită cu acest prilej de tovarășul Nicolae Ceaușescu a pus în evidență direcțiile în care trebuie acționat în continuare pentru ridicarea nivelului calitativ al întregii activități politico-ideologice și cultural-educative, pentru puternica afirmare a spiritului revoluționar în toate domeniile vieții și muncii noastre.

Și în anul 1983 viața politică, cultural-științifică a țării a fost caracterizată de un puternic dinamism. Reflectînd respectul adînc față de tradițiile de luptă ale clasei muncitoare, ale partidului ei, a avut loc în acest an sărbătorirea a 90 de ani de la crearea Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România și aniversarea, în februarie, a 50 de ani de la eroicele lupte revoluționare ale clasei muncitoare. Momente pentru clasa muncitoare din patria noastră de a rememora pagini de glorioasă istorie și, totodată, de a-și afirma hotărîrea de a acționa cu putere pentru înfăptuirea politicii partidului, chezășia viitorului nostru luminos.

Suita marilor manifestări cultural-artistice ale anului a înscris, la loc de cinste, o nouă ediție a Festivalului național „Cîntarea Româ-

niei", prestigioasă manifestare de masă a spiritului creator, a talentelor artistice și științifice ale poporului. Menționăm, de asemenea, împlinirea a 250 de ani de învățământ românesc în orașul Năsăud, sărbătorirea a trei sferturi de veac de la înființarea Societății scriitorilor români, 50 de ani de la apariția primului număr al ziarului „Clopotul" din Botoșani, 25 de ani de la apariția revistelor „Luceafărul" și „Új Élet".

Din multitudinea evenimentelor științifice ce s-au impus cronicii anului 1983 consemnăm cel de-al 29-lea Simpozion internațional de macromolecule, desfășurat sub auspiciile Uniunii Internaționale de Chimie Pură și Aplicată, prestigioasă manifestare științifică internațională găzduită de capitala țării noastre și care a reunit savanți și cercetători din 38 de țări ale lumii. În deschiderea simpozionului a luat cuvîntul tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie. O mărturie grăitoare a prestigiului științei românești, a confirmării la scară internațională a rolului ei în eforturile pașnice ale contemporaneității o constituie desfășurarea la București a celui de-al 44-lea Simpozion Internațional Pugwash consacrat problemelor transformării Balcanilor într-o regiune fără arme nucleare, problemelor păcii în Europa și în întreaga lume. „SE VORBEȘTE DIN NOU DE O NOUĂ REVOLUȚIE TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ PENTRU ANII 2000 – se arăta în cuvîntarea președintelui Nicolae Ceaușescu cu prilejul primirii, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, președintele Comitetului Național Român „Oamenii de știință și pacea", a participanților străini la Simpozionul Internațional Pugwash. DESIGUR, POSIBILITĂȚILE CUNOAȘTERII, ALE ȘTIINȚEI SÎNT INCOMENSURABILE. DAR PENTRU A DA ACEASTĂ PERSPECTIVĂ TREBUIE SĂ ASIGURĂM OAMENILOR LINIȘTEA ȘI PACEA,

Moment din timpul vizitei la nivel înalt efectuate în acest an în Republica Zimbabwe

Întîlnire cu Oliver Tambo, președintele Congresului Național African (A.N.C.) din Africa de Sud, în timpul vizitei la Maputo, în Mozambic

TREBUIE SĂ OPRIM CURSUL SPRE O CATASTROFĂ NUCLEARĂ. POATE TOCMAI ACEASTA TREBUIE SĂ FIE – CA SĂ MĂ EXPRIM TOT ÎN ACEȘTI TERMENI – REVOLUȚIA CU CARE SĂ ÎNCEPEM: DISTRUGEREA ARMELOR NUCLEARE, ASIGURAREA UNEI LUMI FĂRĂ RĂZBOAIE, A UNEI LUMI A PĂCII ȘI COLABORĂRII PAȘNICE ÎNTRE TOATE NAȚIUNILE, ÎNTRE TOATE ȚĂRILE, FĂRĂ DEOSEBIRE DE ORÎNDUIRE SOCIALĂ".

Tînăra generație a patriei noastre se bucură de o statornică grijă și caldă îndrumare din partea partidului și statului. O dovadă a înaltei prețuiri, a dragostei și grijii pe care partidul, tovarășul Nicolae Ceaușescu le acordă tineretului o constituie întîlnirea secretarului general al partidului, de la 19 august, cu brigadierii de ieri și de astăzi, prilejuită de ÎMPLINIREA A 35 DE ANI DE LA CONSTITUIREA PRIMELOR ȘANTIERE NAȚIONALE ALE TINERETULUI. Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu a găsit un vibrant răsunet în inimile tinerei generații ce năzuiește să fie la înălțimea tradițiilor minunate ale înaintașilor, consacrîndu-și întreaga energie și putere de muncă participării conștiente la marea operă, condusă de partid, de înfăptuire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism.

Cu aceeași dorință și însuflețire de a-și crea un viitor luminos, un viitor de pace și liniște, tineretul țării noastre, organizația sa revoluționară – Uniunea Tineretului Comunist – participă activ la marile evenimente ale vieții internaționale. În 1983, la Costinești s-au desfășurat lucrările Reuniunii regionale europene consacrate Anului Internațional al Tineretului – inițiativă importantă ce aparține României și care a fost adusă în toamna acestui an din nou în atenția Adunării Generale a O.N.U. Pregătirile în vederea desfășurării în 1985 a Anului Internațional al Tineretului, eveniment de amplă semnificație,

Imagine din timpul întîlnirii cu Sam Nujoma, președintele Organizației Poporului din Africa de Sud-Vest — S.W.A.P.O.— Namibia, la Lusaka, în Zambia

plasat sub deviza „Participare, dezvoltare, pace", se desfășoară sub conducerea Comitetului Consultativ al O.N.U. pentru Anul Internațional al Tineretului, al cărui președinte este tovarășul Nicu Ceaușescu, secretar al C.C. al U.T.C. Printre manifestările tinerei generații, desfășurate în ambianța ospitalieră a României, au fost, de asemenea, și Seminarul internațional „Tineretul și studenții — solidaritate pentru pace, dezvoltare națională, dreptate socială și o nouă ordine economică internațională" și cea de-a XXV-a Conferință Generală a Mișcării Internaționale a Tineretului și Studenților pentru Națiunile Unite.

Construind edificiul vieții sale noi, dăruindu-și toate forțele făuririi unei societăți pe măsura aspirațiilor sale — societatea socialistă — poporul român este vital interesat de asigurarea unui climat pașnic în Europa și în lume, de făurirea unei păci durabile, singura capabilă să asigure desăvîrșirea, în condiții prielnice, a operei pe care o realizează. Iată de ce pacea, acest deziderat fundamental al omenirii, își găsește în poporul român un înflăcărat și neobosit militant. Iată de ce, ca într-un singur glas, poporul nostru a sprijinit cu însuflețire și fermitate mobilizatoarele chemări ale președintelui Nicolae Ceaușescu, ale Apelului Frontului Democrației și Unității Socialiste, pronunțîndu-se împotriva amplasării de noi rachete pe teritoriul Europei, pentru ca rațiunea să înlăture tensiunea încordărilor, pentru ca idealurile păcii și dezarmării să biruie. Puternica voință de pace a poporului nostru și-a găsit expresia în sutele și miile de adunări, mitinguri, demonstrații, marșuri împotriva instalării de noi rachete cu rază medie de acțiune pe continentul nostru, pentru retragerea și distrugerea celor existente, pentru o Europă a păcii și colaborării, precum și în mesajele adresate cu prilejul acestor acțiuni Organi-

Un eveniment important : Consfătuirea pe problemele muncii organizatorice și politico-educative de la Mangalia din luna august

zației Națiunilor Unite, ambasadelor U.R.S.S. și S.U.A. de la București, ambasadelor tuturor statelor europene. Desfășurate la locurile de muncă, în cartiere, în sate și orașe, la aceste acțiuni au participat milioane și milioane de oameni. S-ar putea spune, întreaga țară.

Marile manifestații pentru pace ale tineretului din întreaga țară s-au încheiat cu **MARȘUL TINERETULUI DIN CAPITALĂ**, organizat de Uniunea Tineretului Comunist, Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști din România și Organizația Pionierilor. Cei peste o sută de mii de participanți la această grandioasă manifestare desfășurată sub lozinca „TINERETUL ROMÂNIEI DOREȘTE PACEA" – tineri din Capitală și reprezentanți ai tuturor județelor țării – și-au unit voințele cu ale întregului popor, reafirmînd nețărmurita lor aderiune la strălucitele inițiative, pătrunse de un profund umanism, ale României, ale președintelui ei, pentru eliberarea continentului de primejdia distrugerii nucleare, pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru asigurarea păcii și liniștii.

În momente ce implică o înaltă responsabilitate pentru destinele omenirii, cînd situația internațională a atins un grad de încordare fără precedent, cînd escalada înarmărilor nucleare pune sub semnul întrebării însăși existența umană, viața pe planetă, **CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU** la Sesiunea Marii Adunări Naționale din 16 noiembrie, **APELUL MARII ADUNĂRI NAȚIONALE A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA ADRESAT PARLAMENTELOR ȘI PARLAMENTARILOR DIN STATELE EUROPENE, S.U.A. ȘI CANADA** au constituit o nouă și vibrantă chemare, un puternic îndemn la rațiune, la o energică acțiune politică pentru oprirea amplasării noilor rachete, retragerea și distrugerea celor existente, pentru apărarea dreptului suprem al oamenilor și popoarelor la viață și pace. „NE AFLĂM ÎN AL 12-LEA CEAS, ÎN MOMENTUL HOTĂRÎTOR PENTRU EXISTENȚA LUMII. ACUM, PÎNĂ NU ESTE PREA TÎRZIU, SĂ ACȚIONĂM CU TOATĂ HOTĂRÎREA ȘI SĂ FACEM SĂ FIE OPRITĂ AMPLASAREA NOILOR RACHETE ȘI DEZVOLTAREA CELOR EXISTENTE" – arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la

19 august. Stadionul „23 August" din Capitală. Într-o vibrantă și entuziastă atmosferă are loc întîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu brigadierii de ieri și de astăzi, prilejuită de împlinirea a 35 de ani de la constituirea primelor șantiere naționale ale tineretului

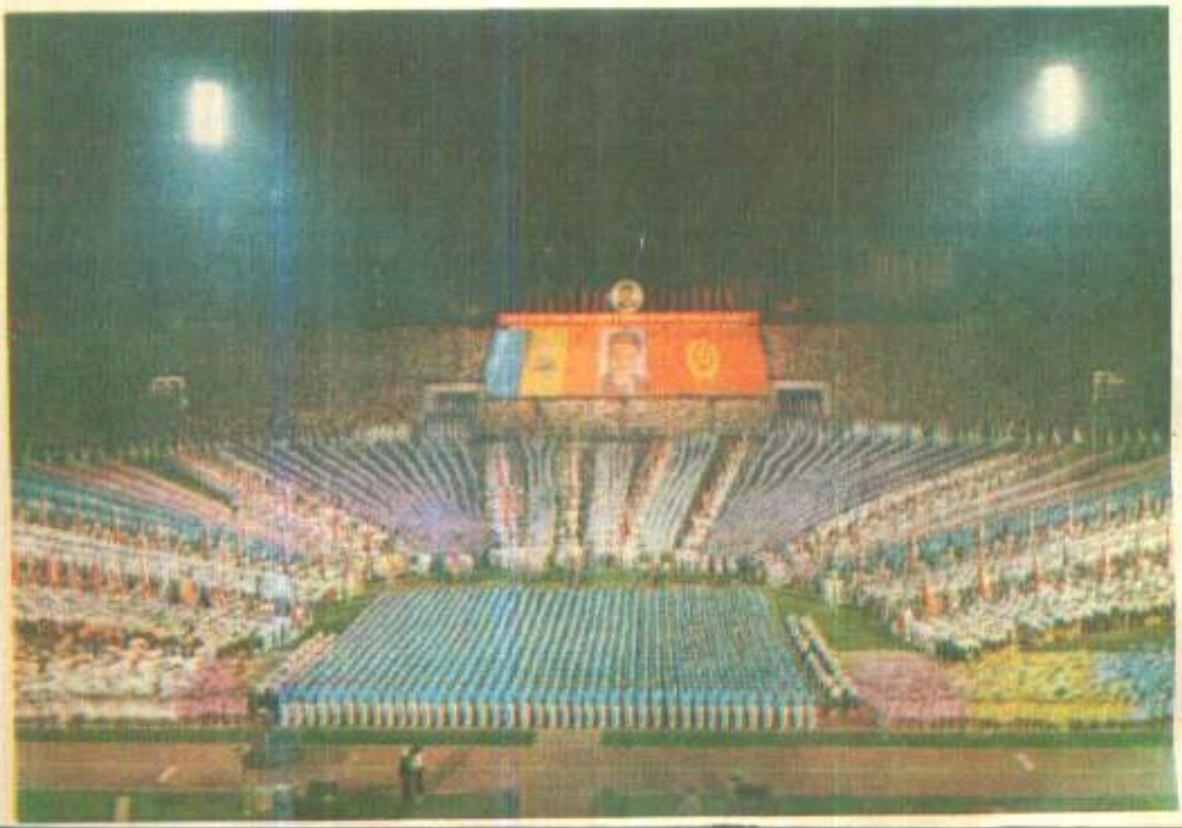

Vizita de lucru în județul Tulcea, un județ ca toate celelalte care în anii construcției socialiste a cunoscut prin grija partidului o puternică dezvoltare

Prezent per
preună cu

sesiunea Marii Adunări Naționale. „TREBUIE SĂ FACEM TOTUL PENTRU A SALVA CONTINENTUL NOSTRU, PENTRU A SALVA EUROPA ȘI ÎNTREAGA OMENIRE DE LA CATASTROFĂ, DE LA DISTRUGERE ! SĂ ACȚIONĂM CU TOATE FORȚELE PENTRU APĂRAREA DREPTULUI VITAL AL POPOARELOR, AL OAMENILOR – LA EXISTENȚĂ, LA VIAȚĂ, LA LIBERTATE, INDEPENDENȚĂ ȘI PACE !"

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostită de la înalta tribună a Marii Adunări Naționale, DECLARAȚIA Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Consiliului de Stat și Guvernului Republicii Socialiste România privind oprirea amplasării noilor rachete cu rază medie de acțiune în Europa, retragerea și distrugerea celor existente, reluarea tratativelor de la Geneva, înfăptuirea de măsuri hotărîte pentru eliberarea continentului european de primejdia catastrofei nucleare, prin pozițiile marcate de o strălucită consecvență, de luciditate politică și spirit constructiv, prin caracterul intens mobilizator al propunerilor pe care le avansează, au avut un puternic ecou internațional, demonstrînd încă o dată, cu pregnanță, fermitatea cu care România socialistă, președintele ei acționează în slujba ideilor celor mai scumpe ale umanității și drepturilor vitale ale tuturor locuitorilor Terrei.

O dată în plus, anul 1983 a marcat cu putere faptul că realitățile planetei, problemele ei preocupă în cel mai înalt grad România socialistă, conștientă de faptul că fiecare stat, indiferent de mărimea și orînduirea lui, poate și trebuie să-și aducă contribuția la soluționarea dosarelor cardinale ale contemporaneității. La sesiunea O.N.U., la Conferința U.N.C.T.A.D., în alte foruri internaționale, România a militat cu aceeași

nobilă conse
piilor de pac
și egalitate,
creți în direcți
subdezvoltării
economice
civilizației un
războiului. În
va președinte
prezentat pr
structiv, profu
strat capacit
cestui mom
mii, propune
berarea de
cursei înarm
puternic răsu
faptului că e
vitale ale po
tale ale tutu
umanității.

Prezent permanent în mijlocul oamenilor muncii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu alți tovarăși din conducerea de partid și de stat, a vizitat în luna septembrie județul Cluj

nobilă consecvență pentru afirmarea principiilor de pace, democrație, libertate, echitate și egalitate, pentru realizarea unor pași concreți în direcția dezarmării, pentru eradicarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale, pentru progresul civilizației umane eliberate de amenințarea războiului. În toate aceste foruri, din inițiativa președintelui Nicolae Ceaușescu s-au prezentat propuneri marcate de spirit constructiv, profund realiste, care și-au demonstrat capacitatea de a răspunde cerințelor acestui moment complex din dezvoltarea lumii, propuneri ce privesc destinele păcii, eliberarea de primejdia războiului, stoparea cursei înarmărilor. Propuneri ce au găsit un puternic răsunet internațional tocmai datorită faptului că ele răspund nu numai intereselor vitale ale poporului român, ci intereselor vitale ale tuturor popoarelor lumii, năzuințelor umanității.

Viața internațională a confirmat și în acest an poziția profund constructivă a României socialiste, a președintelui Nicolae Ceaușescu, de a se căuta cu răbdare, în toate împrejurările, modalitatea unei reglementări negociate, cu ferma convingere că aceasta poate fi obținută chiar dacă tratativele se prelungesc, sînt dificile, se lovesc uneori de obstacole. S-a reliefat acest lucru în negocierile de la Madrid, negocieri care s-au prelungit peste așteptări, dar care au izbutit să se încheie cu un document pozitiv și cu măsuri ce îngăduie continuarea eforturilor pentru salvgardarea păcii în Europa. Lucrările de la Helsinki ale reuniunii pregătitoare consacrate organizării Conferinței pentru măsuri de încredere, securitate și dezarmare în Europa constituie o mărturie că hotărîrile adoptate la Madrid creează un cadru util pentru o bună și fructuoasă colaborare în slujba păcii, colaborării și securității pe continent.

Angajată cu toate forțele sale în măreața

operă de construcție pașnică pe care o întreprinde, România dezvoltă și aprofundează relații de colaborare și prietenie cu toate statele socialiste, și în primul rînd cu cele vecine, adîncește conlucrarea cu statele în curs de dezvoltare, participă la activitățile mișcării țărilor nealiniate, întreține relații cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, pe baza principiilor deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, al nerecurgerii la forță și amenințare cu forța în relațiile internaționale.

În promovarea acestei politici un rol esențial revine dialogului la nivel înalt desfășurat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, întîlnirile sale — atît în țară, cît și în străinătate — cu numeroși șefi de state și guverne, conducători ai unor partide, organizații obștești, personalități de frunte ale vieții politice, economice, culturale și sociale de pe diferite continente. Anul 1983 a fost marcat prin aceeași dinamică activitate internațională a președintelui țării. Încă din primele zile ale anului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a luat parte, la Praga, la Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia de prietenie, colaborare și asistență mutuală. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost prezent în iunie la Moscova la întîlnirea conducătorilor de partid și de stat din unele țări socialiste.

Tradiționalele legături româno-bulgare și-au găsit o nouă confirmare în vizita pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a efectuat-o în R. P. Bulgaria. Preocupările pentru amplificarea relațiilor cu Turcia, pentru asigurarea unei păci durabile în zona Balcanilor s-au aflat în centrul convorbirilor pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a avut la Ankara cu ocazia vizitei efectuate împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu. Sprijinitoare fermă a luptei popoarelor africane pentru independență și dezvoltare de sine stătătoare, pentru biruirea dificultăților moștenite din epoca colonială, România și-a manifestat din nou solidaritatea militantă și dorința de conlucrare cu tinerele state din Africa, cu prilejul vizi-

În primele zile ale anului 1983, tovarășul Nicolae Ceaușescu a participat, la Praga, la Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia

Tradiţionalele legături româno-bulgare şi-au găsit o nouă confirmare în vizita efectuată în ţara noastră de tovarăşul Todor Jivkov, secretar general al C.C. al P.C. Bulgar, preşedintele Consiliului de Stat al R.P. Bulgaria

telor pe care tovarăşul Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu le-au efectuat în luna iulie în Etiopia Socialistă, Republica Zimbabwe, Republica Populară Mozambic, Republica Zambia, Republica Democratică Somalia şi cărora li s-au adăugat, ilustrînd aceeaşi consecventă solie de pace şi colaborare, vizitele întreprinse de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în luna octombrie, în Republica Malta, Republica Arabă Egipt, Republica Democratică Sudan şi Republica Cipru.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a avut şi în acest an întîlniri cu conducători de partid şi de stat din ţări socialiste consacrate bunelor relaţii bilaterale, abordîndu-se, totodată, o amplă tematică internaţională : tovarăşii Hu Yaobang, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, Todor Jivkov, secretar general al C.C. al P.C. Bulgar, preşedintele Consiliului de Stat al R.P. Bulgaria, Yumjaaghiin Ţedenbal, secretar general al C.C. al P.P.R.M., preşedintele Prezidiului Marelui Hural Popular al R.P. Mongole, Mika Špiliak, preşedintele Prezidiului Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, şi Mitia Ribicici, preşedintele Prezidiului C.C. al U.C.I.

Contactele cu conducători ai statelor în curs de dezvoltare, ai altor state ale lumii au continuat, în acelaşi ritm susţinut, şi în acest an. Printre oaspeţii României care s-au întîlnit cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu amintim : Moammer El Geddafi, conducătorul Marii Revoluţii de la 1 Septembrie al Jamahiriei Arabe Libiene Populare Socialiste, Yasser Arafat, preşedintele Comitetului Executiv al Organizaţiei pentru Eliberarea Palestinei, Maiestatea Sa regele Hussein Ibn Talal al Regatului Haşemit al Ior-

daniei, Mohamed Hosni Mubarak, președintele Republicii Arabe Egipt, Q.K.J. Masire, președintele Republicii Botswana, președintele Partidului Democratic din Botswana, locotenent-colonel Mohamed Khouna Ould Haidalla, președintele Comitetului Militar de Salvare Națională din Republica Islamică Mauritania, șef al statului, George Bush, vicepreședinte al Statelor Unite ale Americii, primii miniștri ai Malayeziei, regatului Lesotho, Turciei, Republicii Arabe Egipt și alții.

Anul care se încheie a însemnat, totodată, multiple contacte ale Partidului Comunist Român cu forțe politice de pretutindeni, în primul rînd cu partidele comuniste și muncitorești, socialiste și social-democrate, cu alte organizații progresiste și democratice. Menționăm întîlnirile secretarului general al partidului nostru cu: Olaf Liendo, președinte, și Anselmo Sule, prim-secretar al Partidului Radical din Chile, Pietro Longo, secretar general al Partidului Socialist Democratic Italian, Shimon Peres, președintele Partidului Muncii din Israel, Gro Harlem Brundtland, președintele Partidului Muncitoresc Norvegian, Max Van Den Berg, președintele Partidului Muncii din Olanda, Harilaos Florakis, secretar general al C.C. al P.C. din Grecia, Inaam Raad, președintele Partidului Național Social Sirian din Liban, Franz Josef Strauss, președintele Partidului Uniunea Creștin-Socială și prim-ministru al landului Bavaria din R.F. Germania, Jose Figueres Ferrer, președintele Partidului Eliberării Naționale din Costa Rica, Lars Werner, președintele Partidului de Stînga-Comuniștii din Suedia, Victor Shemtov, secretar general al C.C. al Partidului Muncitoresc Unit din Israel (M.A.P.A.M.), Walid Joumblatt, președintele Partidului Socialist Progresist din Liban, Sam Nujoma, președintele Organizației Poporului din Africa de Sud-Vest – S.W.A.P.O. – Namibia, Kalevi Kivisto, președintele Uniunii Democratice a Poporului Finlandez, și alții.

Ampla activitate internațională desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, neobositele sale eforturi consacrate păcii și înțelegerii între popoare și-au găsit o amplă recunoaștere internațională. Numeroase distincții au exprimat înalta prețuire, stimă și considerație pentru conducătorul României socialiste, personalitate proeminentă a vieții politice internaționale. În persoana președintelui României, opinia publică mondială vede un om politic realist, un conducător preocupat nu

Secvență din timpul vizitei pe care a efectuat-o în această toamnă la București George Bush, vicepreședinte al Statelor Unite ale Americii

Moment al vizitei oficiale efectuate de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu în Malta

numai de soarta propriului popor, ci și de destinele lumii întregi, un militant neobosit și înflăcărat pentru victoria păcii și dreptății, pentru ca relațiile dintre state să fie clădite pe egalitate, echitate și respectul independenței naționale. Numele tovarășului Nicolae Ceaușescu este asociat în lumea de astăzi celor mai nobile aspirații ale umanității preocupate de viitorul ei.

Interesul deosebit de mare față de personalitatea președintelui Nicolae Ceaușescu, vasta rezonanță a acțiunilor, demersurilor și inițiativelor sale, a operei sale teoretice, a contribuției sale la crearea unui climat de pace, de colaborare și securitate și-au găsit reflectarea în marele număr de lucrări publicate și în 1983, lucrări ce cuprind extrase din opera secretarului general al partidului sau volume consacrate ilustrei sale personalități. Au văzut lumina tiparului asemenea lucrări în Anglia, Franța, India, Olanda, Grecia, Argentina, Austria, Italia, Australia, Mauritius.

Un an bogat în realizări, un an de muncă intensă, un an de bucurii și satisfacții. La capătul lui 1983 privim cu justificată mîndrie drumul pe care l-am parcurs. Rezultatele obținute – așa cum aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie – creează toate condițiile pentru realizarea hotărîrilor Conferinței Naționale privind dezvoltarea economico-socială în cincinalul 1981–1985 și înfăptuirea prevederilor Congresului al XII-lea al partidului referitoare la realizarea unei noi calități a muncii, trecerea la un nou stadiu de dezvoltare a patriei noastre. Am făcut, așadar, noi pași înainte spre mărețele obiective ale socialismului și comunismului. Oamenii muncii de la orașe și sate, români, maghiari, germani și de alte naționalități, poporul întreg, mîndru și încrezător în destinul pe care și-l făurește, exprimă cea mai profundă recunoștință partidului și iubitului său conducător pentru tot ceea ce s-a făcut

Un moment important în evoluția relațiilor româno-egiptene : noua vizită oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu în Republica Arabă Egipt

Convorbiri fructuoase, la nivel înalt, româno-cipriote. Moment al vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu în Cipru

pe meleagurile noastre, avînd conștiința sarcinilor mari, complexe ce revin în 1984.

Avem în față un an nou, anul celei de-a 40-a aniversări a actului istoric de la 23 August 1944. Se vor împlini patru decenii de viață nouă, de transformări care au însemnat pentru țara noastră, prin implicații, mai mult decît secole întregi de istorie. Iar în acest răstimp, cei peste 18 ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului au fost cei mai luminoși, cei mai rodnici, cei mai bogați în reușită. Sînt anii care vor rămîne pentru totdeauna înscriși în istorie și conștiințe sub denumirea de „Epoca Nicolae Ceaușescu".

Avem în față un an nou. Un an în care întregul nostru popor este hotărît să obțină noi succese, noi realizări pe calea înfăptuirii hotărîrilor Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, a programelor adoptate la Plenara Comitetului Central din noiembrie, a indicațiilor și orientărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu. Întîmpinăm noul an, anul sărbătoririi a 40 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, anul celui de-al XIII-lea Congres al partidului, cu hotărîrea nestrămutată de a munci cu toate puterile noastre, strîns uniți în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru ridicarea patriei noastre socialiste pe noi culmi ale progresului și bunăstării generale a poporului.

AL. PINTEA

Imagine din timpul vizitei oficiale de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Republica Democratică Sudan. Întîlnire cu președintele Gaafar Mohamed Nimeiri

ŢARA A SĂRBĂTORIT ÎMPLINIREA A 65 DE ANI DE LA FĂURIREA STATULUI NAŢIONAL UNITAR ROMÂN

În prima zi din ultima lună a anului, la 1 decembrie, întregul nostru popor a sărbătorit împlinirea a 65 de ani de la făurirea statului naţional unitar român — eveniment care a încununat lupta de secole a românilor de a trăi într-un stat unitar, independent, liber, în pace şi colaborare cu vecinii, cu toate popoarele lumii. În capitala ţării a avut loc, la Palatul Sporturilor şi Culturii, o mare adunare festivă consacrată celebrării istoricului eveniment din 1918. Primit cu vii şi îndelungi aplauze, într-o vibrantă şi entuziastă atmosferă, a rostit o amplă expunere tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU, secretarul general al partidului, preşedintele Republicii Socialiste România. Adunarea a constituit un nou şi impresionant prilej de afirmare a unităţii întregului popor în jurul partidului, al secretarului său general, de mobilizare largă a energiilor tuturor oamenilor muncii în amplul proces de înfăptuire a obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea şi Conferinţa Naţională ale partidului, de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră.

23 AUGUST 1944 — 23 AUGUST 1984

Toate realizările obținute în anii construcției socialiste se datoresc muncii pline de abnegație a clasei muncitoare, a țărănimii, a intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului popor, care înfăptuiește neabătut politica internă și externă a Partidului Comunist Român, forța politică conducătoare a societății socialiste românești.

NICOLAE CEAUȘESCU

ROMÂNIA
PATRU DECENII DE ÎNNOIRI REVOLUȚIONARE

ORE, ZILE, ANI CARE AU INTRAT ÎN ISTORIE

23 AUGUST 1944 — 23 AUGUST 1984

Sintem un popor care a dobîndit conştiinţa istoriei. Fiecare etapă a dezvoltării economico-sociale a patriei are, pentru noi, un sens istoric. Fiecare oră, fiecare zi, fiecare an ce se încheie devin trecut, dar faptele care le-au dat viaţă rămîn adînc întipărite în memoria noastră, în conştiinţa noastră. Ele conferă un sens şi mai profund muncii întregului nostru popor, preocupărilor sale, luminează şi mai puternic drumul spre viitor.

Se disting însă în cronica orelor, zilelor, anilor ce au devenit trecut, ce au devenit istorie anumite momente ce s-au dovedit a fi adevărate „plăci-turnante" ale existenţei patriei : acele momente de răscruce, de schimbare revoluţionară profundă, radicală care au fost urmate de înnoirea integrală a vieţii economice şi social-politice a ţării. Un astfel de moment al istoriei României îl constituie **ziua de 23 August 1944.**

Au trecut de atunci patru decenii. La 23 August 1984, de Ziua naţională, patria noastră va sărbători împlinirea celui de-al 40-lea an al noii sale istorii. Desigur, 40 de ani constituie o perioadă scurtă în existenţa unui popor. Evaluînd însă nu anii, ci înfăptuirile, vom vedea că aceste patru decenii de măreţe prefaceri revoluţionare corespund unei întregi epoci istorice ; vom vedea că în aceşti 40 de ani de viaţă nouă, în care poporul a devenit adevăratul stăpîn al ţării, istoria se scrie sub semnul unor înnoiri ce nu s-au putut împlini, în trecut, nici în secole şi nici în milenii.

Referindu-se la semnificaţia zilei de 23 August 1944, secretarul general al partidului, tovarăşul **NICOLAE CEAUŞESCU**, arăta că acest important moment **„a inaugurat o nouă etapă în istoria patriei, a deschis calea împlinirii idealurilor şi năzuinţelor de dreptate şi libertate ale poporului român, a cuceririi depline a independenţei şi suveranităţii naţionale, a afirmării României ca naţiune liberă şi demnă în rîndul naţiunilor lumii".** Atunci, la 23 August 1944, în zorii revoluţiei şi construcţiei socialiste, precum şi în perioada imediat următoare momentului răsturnării dictaturii militaro-fasciste, cînd a început dărîmarea din temelii a vechii orînduiri, cînd se edificau bazele noii societăţi, partidul comunist a chemat masele să lupte şi să muncească pentru a clădi o Românie puternică, bogată şi frumoasă, cum nu a mai fost niciodată. Dar mai cu seamă în anii de după cel de-al IX-lea Congres al partidului, cînd a devenit realitate visul generaţiilor de înaintaşi, de a făuri o ţară fără inechităţi sociale, fără nedreptăţi, în care oamenii muncii, avînd drepturi egale, avînd şanse egale de afirmare socială, fie că sînt români, maghiari, germani ori de alte naţionalităţi, să aibă cu adevărat statut de făuritori ai istoriei, fiecare muncitor, fiecare ţăran, fiecare intelectual a fost cu însufleţire chemat să se afle mereu în prima linie a muncii pentru patrie. Ideea revoluţionară a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, potrivit căreia o societate **pentru popor** nu poate fi edificată decît **prin popor,** o regăsim în toate înflăcărătele îndemnuri adresate de către partid oamenilor muncii de la oraşe şi sate, de a da întreaga măsură a devotamentului lor patriotic, a spiritului lor revoluţionar, a competenţei lor în opera de făurire a socialismului şi comunismului în România.

Desen de GHEORGHE CĂLĂRAȘU

PRIVIŢI-VĂ CEASURILE, ORA ACEASTA VA INTRA ÎN ISTORIE!

De cîte ori, în decursul dramaticei existenţe a poporului român, nu vor fi fost rostite aceste cuvinte! Dar atunci, în acel moment de cumpănă a istoriei, din vara fierbinte a anului 1944, ele aveau o semnificaţie unică. Este edificatoare, în acest sens, o secvenţă din amintirile generalului-maior (r) **Gheorghe Teodorescu**: „La 23 August 1944 aveam gradul de căpitan şi am participat efectiv la arestarea lui Ion Antonescu şi a membrilor guvernului condus de el. Faptele sînt cunoscute, aşa că n-o să intru în amănunte. Un episod aş dori însă să-l reamintesc. Era ora 3,20 dimineaţa cînd militanţi din formaţiunile patriotice de luptă au venit să-i preia pe arestaţi. Le-am spus ostaşilor de sub comanda mea să-şi privească ceasurile şi să nu uite niciodată această oră a istoriei patriei, la care erau martori şi participanţi. Oraşul nu dormea. Trupele române intrau în dispozitivele de luptă. Începuse dezarmarea forţelor hitleriste masate în Bucureşti. Planul elaborat de partidul comunist se aplica întocmai. Era trei dimineaţa. Se anunţau nu numai zorii unei noi zile, ci şi zorii unei ere noi pentru România".

„Priviţi-vă ceasurile, ora aceasta va intra în istorie!". De atunci, din noaptea de 23 spre 24 August 1944, au trecut aproape patru decenii. Dar de cîte ori, în această perioadă istorică, nu se vor fi repetat aceste cuvinte. Şi nu numai că s-au repetat, dar ele au căpătat sensuri noi, înţelesuri noi, cum nu au mai avut în nici un alt moment al istoriei patriei. Ne-am deprins, în anii revoluţiei şi construcţiei socialiste, să măsurăm timpul nu numai cu ceasul, ci şi cu bătăile inimii. Şi astfel, orele, zilele, anii marilor prefaceri din viaţa patriei, din viaţa oamenilor nu au arătat, în toată această perioadă, nu arată în prezent numai simple cifre pe cadranul ceasornicului, ci şi o stare de spirit existentă la un moment dat, exprimînd voinţa de a înfăptui mai mult, mereu mai mult, încrederea în capacitatea constructivă a poporului nostru, mîndria patriotică în faţa a ceea ce am înălţat pe întregul cuprins al României socialiste.

„Priviţi-vă ceasurile, ora aceasta va intra în istorie!". Cu mai bine de o sută de ani în urmă, Nicolae Bălcescu spunea că *„nu poate fi fericire fără libertate şi nu poate fi libertate fără putere"*. Lupta pentru putere a început odată cu înfăptuirea actului istoric de la 23 August 1944. Comuniştii au spus răspicat că se impune luarea puterii din mîinile foştilor stăpînitori, că ea trebuie să revină poporului. Nu era însă totul să gîndeşti aşa, se cerea ca gîndul să devină faptă. La împotrivirea reacţiunii s-a răspuns cu forţa întregului popor. Orele, zilele, anii bătăliei pentru putere s-au înscris, aşa cum consemnează documentele vremii, într-o perioadă *a unor mari prefaceri ale societăţii româneşti*. O perioadă *a trecerii de la faza capitalistă la orînduirea socialistă, cu toate fenomenele şi problemele pe care le implică această trecere, cu toate consecinţele pe care le provoacă ea în toate domeniile vieţii sociale şi individuale.*

Priviţi-vă ceasurile!...

...Desigur, cuvintele acestea îşi aflau justificarea şi la **8 octombrie 1944**. În Capitală, în cadrul unui mare miting, peste o sută de mii de oameni au cerut instaurarea unui guvern care să reprezinte în totalitate forţele democratice din ţară.

...Şi-au aflat justificarea şi la **24 februarie 1945**. După ce, în judeţe, în oraşe, în sate, masele populare, conduse de comunişti, luaseră cu asalt prefecturile şi primăriile, instaurînd în fruntea acestor instituţii reprezentanţi ai forţelor democratice, în Bucureşti şi în alte localităţi au avut loc impresionante manifestaţii în favoarea unui guvern al Frontului Naţional Democratic; asupra celor peste 600 000 de manifestanţi din Capitală s-a deschis focul.

...Şi-au aflat justificarea deplină şi la **6 martie 1945**. În ziua aceea poporul a impus formarea primului guvern cu adevărat democratic din istoria României, în care clasei muncitoare îi revenise rolul conducător.

...Ca şi la **19 noiembrie 1946**. În primele alegeri parlamentare postbelice s-a înregistrat o categorică victorie a Blocului Partidelor Democratice; cîteva zile după această dată îşi deschidea lucrările primul parlament democratic din întreaga istorie a ţării.

...Sau la **30 Decembrie 1947**: era ziua în care România devenea republică.

Dintre miile de ore cîte a însumat bătălia pentru putere, am redat aici cîteva, aşa cum au fost reţinute de memoria timpului. Dar imagini specifice acestei perioade de puternică tensiune politică s-au păstrat şi în memoria oamenilor.

CONSTANTIN NENOIU, inginer la I.M.M.R. „Grivita roşie" din Capitală: „Eram tînăr muncitor. Făceam parte dintr-o clasă socială ce avea o atitudine activă faţă de evenimentele din ţară. Noi, muncitorii, nu aveam încă asigurate condiţii omeneşti de muncă, de viaţă. Nu aveam încă drepturi politice. Dar am învăţat să luptăm pentru aceste drepturi. Muncitorii dominau strada. Ştiam că acest fapt era un motiv de spaimă pentru patroni, pentru cei care mai deţineau, imediat după 23 August 1944, frînele statului. Cînd aveau posibilitatea, nu ezitau să apese pe aceste frîne. Deseori ne trezeam faţă în faţă cu «forţele de şoc» ale reacţiunii. Termenul, nu ştiu cît de exact este, dar aşa le spuneam noi atunci. Mă refer la bandele de bătăuşi alcătuite din legionari, din alţi indivizi declasaţi, între care se aflau fii de fabricanţi şi moşieri.

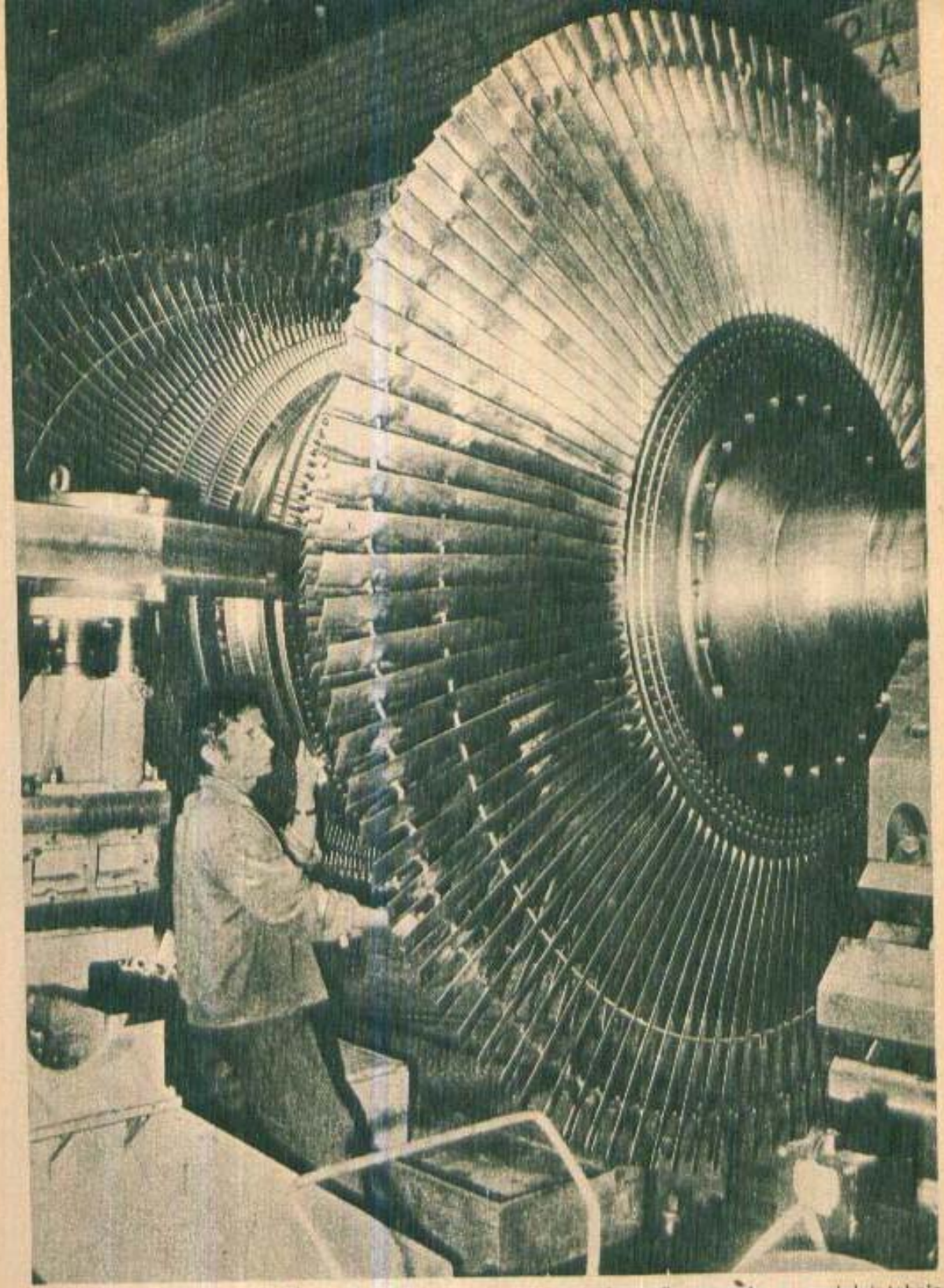

Întreprinderea de mașini grele din București — o semnificativă expresie a geniului tehnic al poporului român

Erau ei săraci cu duhul, dar își dădeau seama că, pierzînd puterea, vor trebui să muncească. Acest gînd îi împingea la acte disperate. Dar procesul de reînnoire a țării nu putea fi ținut pe loc. Cei vîrstnici spuneau că România nu mai cunoscuse un atît de puternic avînt revoluționar. Noi, cei tineri, participam la absolut toate manifestațiile conduse de partidul comunist. Organizația revoluționară a tineretului îl avea în frunte pe tovarășul Nicolae Ceaușescu. Noi, tinerii, eram îndemnați să luptăm pentru drepturile noastre, pentru o Românie democratică, pentru viitorul nostru și al țării. Pe atunci nu se organizau, ca în prezent, dezbateri în cadrul învățămîntului politico-ideolo-

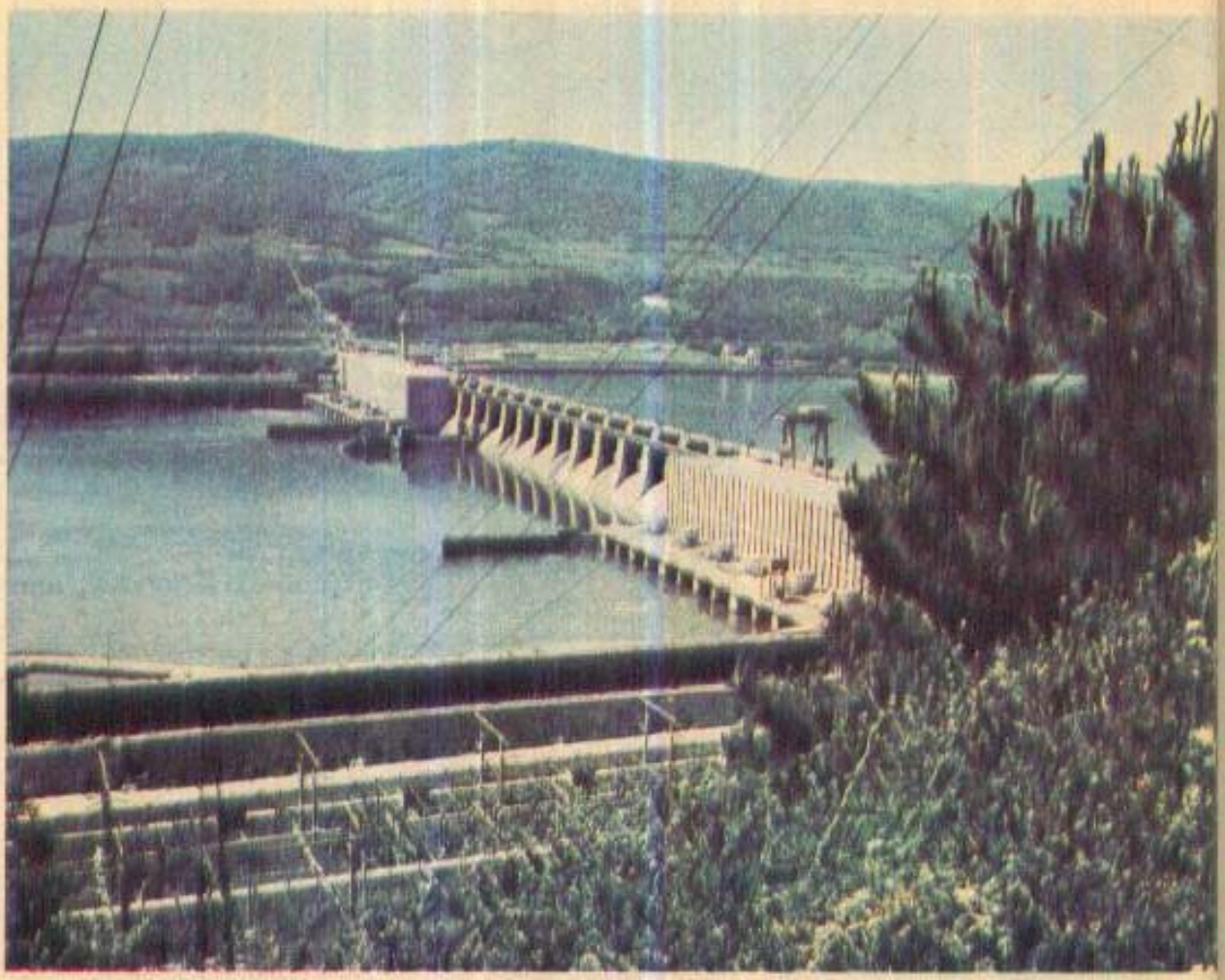

Hidrocentrala „Porțile de Fier" – elocventă mărturie a preocupărilor partidului și statului nostru pentru creșterea continuă a producției de energie electrică

gic. Dar veneau în mijlocul nostru, în uzine, activiști de partid și ai Uniunii Tineretului Comunist care ne explicau, pe înțelesul tuturor, că în concepția partidelor burghezo-moșierești și a monarhiei, odată cu victoria de la 23 August 1944 rolul maselor populare în viața social-politică a țării urma să înceteze. Or, în noile condiții istorice, pentru asigurarea deplinei noastre independențe naționale și sociale, a adevăratei noastre libertăți, partidul comunist considera, pe bună dreptate, că problema fundamentală era cucerirea puterii de către oamenii muncii, de către întregul popor. Conduși de partid, am luptat și am învins".

„Priviți-vă ceasurile, ora aceasta va intra în istorie !". Un vis de veacuri își afla împlinirea la 30 Decembrie 1947. Cu mult timp în urmă Cezar Bolliac scrisese : *„Puneți urechea și ascultați departe toaca deșteptării ce înconjoară lumea !... Românii vor trăi într-o singură republică democratică"*. Acum țara trăia o astfel de realitate. Vorbind la radio, în noaptea anului nou 1948, în numele Prezidiului provizoriu, profesorul C. I. Parhon spunea : *„Poporul român și-a dobîndit acum libertatea de a-și da forma de stat cea mai potrivită cu aspirațiile sale firești — republica populară"*.

Așadar, începînd cu acest moment al istoriei patriei puterea politică a revenit în întregime poporului. Dar lupta revoluționară nu s-a încheiat. Mai erau atîtea de făcut în țară. Au fost învinse multe greutăți, pe front, unde armata română a luptat, împreună cu glorioasa armată sovietică, pînă la victoria finală împotriva hitlerismului, ca și în orașele și satele patriei, unde, în același timp cu bătălia purtată pentru cucerirea puterii politice, s-a muncit cu rîvnă, cu abnegație patriotică pentru refacerea economiei naționale. Rămîneau însă alte greutăți de învins, și mai numeroase, și mai mari. Totul depindea, așa cum se sublinia în încheierea mesajului de anul nou 1948, *„numai de munca și destoinicia poporului, de iubirea față de republica noastră, de devotamentul fiecăruia pentru propășirea țării"*.

Se cerea însă, în acel moment istoric, să fie înfăptuit încă un act revoluționar pentru ca munca poporului, destoinicia lui să-și afle deplina împlinire. Și a urmat ziua de 11 iunie 1948. A fost înscrisă încă o filă memorabilă în cartea noii istorii a țării :

NAȚIONALIZAREA. Principalele mijloace de producție au trecut în stăpînirea poporului, proprietarul lor de drept.

„Priviți-vă ceasurile, ora aceasta va intra în istorie !". Fabricile, minele, sondele, băncile au devenit bunuri ale întregului popor. Foștii patroni nu s-au sfiit să declare că fără ei totul se va ruina. Că noii directori, promovați dintre muncitori, se vor compromite. S-a văzut însă că muncitorii au învățat să conducă bine întreprinderile. Competenți au devenit muncind zi și noapte, învățînd zi și noapte. Răspunderea față de muncă o aveau încrustată în conștiințe. Și în inimi. De fapt, țara întreagă muncea. Țara întreagă devenise un vast șantier. În tumultul reconstrucției s-a născut o nouă tradiție : munca voluntar-patriotică a tineretului. Iată cîteva posibile repere din biografia acestei eroice epopei a muncii :

...1 decembrie 1947. Brigăzile de tineret de pe șantierul Agnita — Botorca au încheiat, cu 14 zile înainte de termen, lucrările de instalare a conductei de gaze.

...7 martie 1948. Se inaugurează conducta de gaze Ceanu Mare — Cluj-Napoca.

...1 aprilie 1948. Se deschid lucrările pe trei mari șantiere naționale ale tineretului : Bumbești — Livezeni, Salva — Vișeu și Lunca Prutului.

Se lucra, pe aceste șantiere, cu lopata, cu tîrnăcopul. **Au fost însă bătute recorduri extraordinare.**

Ele erau, de fapt, expresia voinței unui popor care pornise să clădească o societate nouă, să făurească România socialistă.

Un moment hotărîtor, cu adevărat istoric pe acest drum de muncă avîntată, eroică, l-a constituit cel de-al IX-lea Congres al partidului.

Dezvoltarea puternică a petrochimiei se înscrie între obiectivele de bază ale industrializării socialiste a României. În fotografie : imagine a Combinatului petrochimic din Pitești

EPOCA NICOLAE CEAUȘESCU – CEA MAI RODNICĂ DIN ÎNTREAGA ISTORIE A PATRIEI

„Priviți-vă ceasurile, ora aceasta va intra în istorie !". Era în ziua de 19 iulie 1965. De la înalta tribună a Congresului al IX-lea al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat poporului român îndemnul însuflețitor de a se cunoaște pe sine, de a-și evalua mai bine priceperea și forța, de a-și înfăptui în mod exemplar rosturile în societatea noastră socialistă și în lumea contemporană, de a scruta cu lucidă demnitate viitorul.

Începea, în istoria patriei noastre, o epocă nouă. O epocă nemijlocit legată de numele tovarășului Nicolae Ceaușescu, revoluționarul, comunistul de omenie a cărui gîndire, a cărui acțiune s-au dovedit a fi puternic pătrunse de clarviziune științifică, de un înflăcărat patriotism, de un profund spirit internaționalist, de remarcabile calități politice și organizatorice formate în tumultul istoriei trăite a partidului, a patriei. Călit în focul luptelor revoluționare din deceniul al patrulea, dovedind că nu are nimic mai presus decît binele țării, interesele vitale ale partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a afirmat, în anii luptei pentru cucerirea puterii politice și economice, în primii ani ai revoluției și construcției socialiste ca unul dintre conducătorii de partid cei mai activi, fiind puternic animat de idealul clădirii, pe pămîntul României, a unei vieți noi, într-o societate nouă. Alegerea în funcția supremă de conducere a P.C.R., apoi ca președinte al Republicii Socialiste România a constituit expresia acordului unanim al tuturor conștiințelor națiunii noastre ca în fruntea partidului și a țării să se afle fiul cel mai iubit al poporului. Azi, după aproape două decenii de la Congresul al IX-lea, tezele, ideile, orientările, indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu — a cărui masă de lucru este țara întreagă, al cărui

Automatizarea proceselor de producție a asigurat, în industria românească, o puternică creștere a productivității muncii

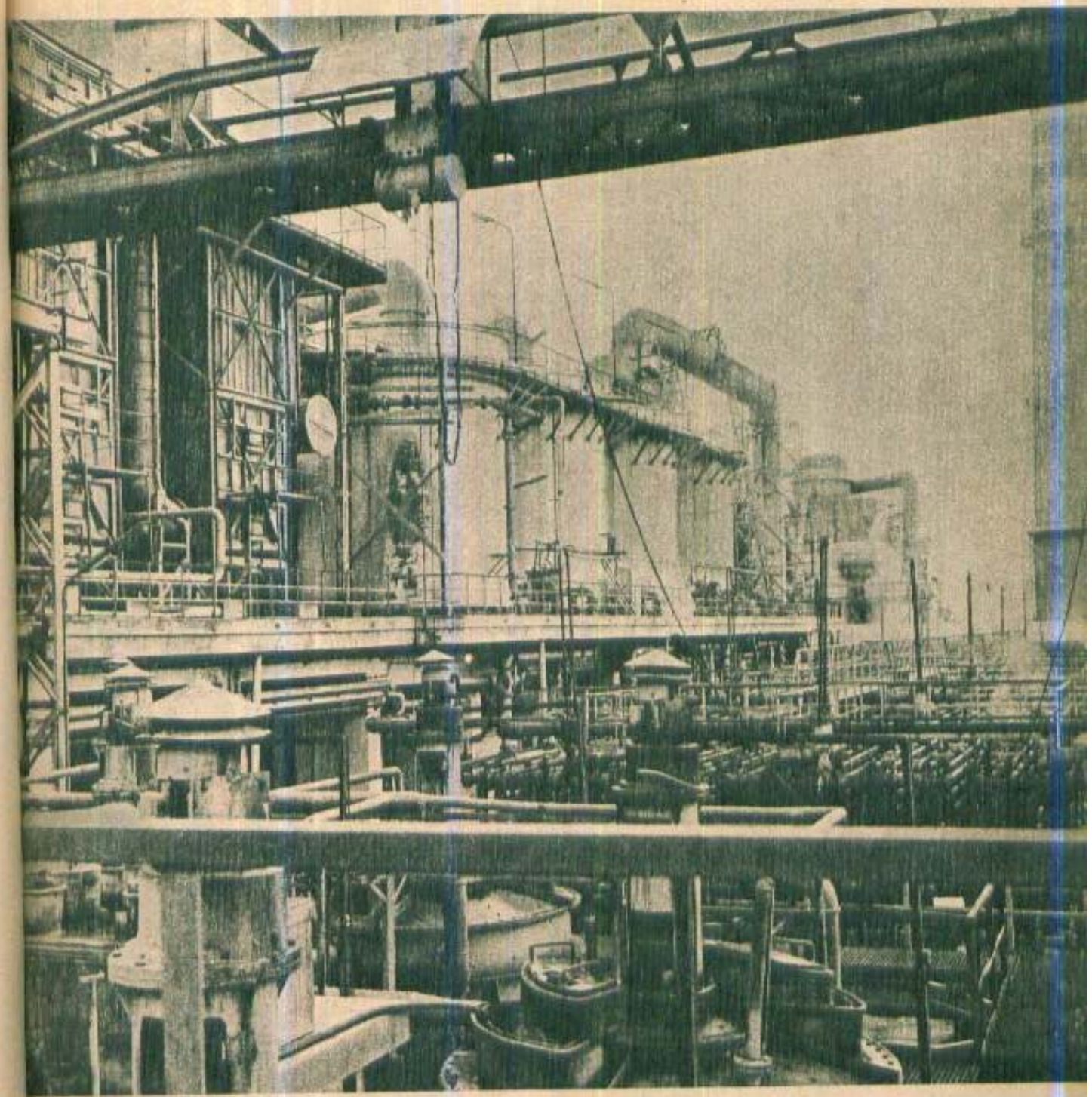

O imagine din Baia Mare — una dintre nenumăratele dovezi grăitoare ale politicii partidului nostru de dezvoltare echilibrată a tuturor județelor patriei

înțelept sfătuitor este poporul — se regăsesc în toate mărețele înfăptuiri ce alcătuiesc chipul nou al patriei. Congresele partidului, Conferințele Naționale desfășurate din 1965 și pînă în prezent au dat viață unor cuprinzătoare programe de transformări revoluționare, a căror transpunere în fapt se realizează prin neobosita activitate a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, prin munca rodnică a întregului nostru popor.

● **Prof. univ. dr. ILIE VĂDUVA**: „De aproape 19 ani poporul nostru a inaugurat cea mai fertilă epocă din întreaga sa istorie: **Epoca Nicolae Ceaușescu**, așa cum, cu demnitate și mîndrie patriotică, numim perioada de după cel de-al IX-lea Congres al partidului. România a parcurs, din 1965

și pînă în prezent, o perioadă de transformări revoluționare fără precedent în viața patriei noastre. S-au produs profunde înnoiri în toate domeniile de activitate economică și social-politică, a fost instituit un nou sistem de conducere a societății, întemeiat pe știință, pe continua perfecționare a democrației socialiste, pe afirmarea umanismului revoluționar. O preocupare deosebită, de o importanță fundamentală pentru prezentul și viitorul patriei noastre, au manifestat-o partidul, tovarășul Nicolae Ceaușescu în privința asigurării unui raport judicios între producție și consum. Pornind de la adevărul că, în cazul României, asigurarea unei rate înalte a dezvoltării este legitate obiectivă, s-au intensificat străduințile, în anii de după cel de-al IX-lea Congres, în vederea sporirii substanțiale a potențialului economic al țării, a modernizării și diversificării producției sociale, ca răspuns la cerințele determinate de ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor, de lichidarea decalajelor față de țările dezvoltate din punct de vedere economic".

Așadar, după 1965 a fost adoptată o atitudine înaintată, științifică față de acumulări. Cote tot mai mari din venitul național au revenit fondului de dezvoltare. Pe această bază, an de an a sporit volumul investițiilor. Din 1951 pînă în 1982, investițiile au însumat 2 174 miliarde lei. Semnificativ este faptul că partea cea mai însemnată din acest volum, adică 1 812 miliarde lei, a fost alocată după 1966. Dacă, în primele trei cincinale, investițiile medii anuale nu au fost mai mari de 24 miliarde lei, în următoarele trei cincinale ele au crescut de peste cinci ori, ajungîndu-se la o medie anuală de 121 miliarde lei. Numai volumul investițiilor din primii doi ani ai actualului cincinal este de 1,2 ori mai mare decît totalul investițiilor din perioada 1951—1965.

S-a investit mult. S-a muncit mult. Pe pămîntul patriei au fost acumulate, în aproape două decenii, valori ce n-au putut fi adunate în întreaga istorie multimilenară a poporului nostru.

● **Prof. univ. dr. ION TUDOSESCU**: „Desigur, în îndelungata istorie a poporului român au fost multe epoci de glorie, de înflorire economică și culturală. Viața, realitățile atestă însă că epoca cea mai rodnică, cea mai înfloritoare din cîte a cunoscut poporul nostru, în întreaga sa existență, a început după cel de-al IX-lea Congres al partidului. Niciînd patria noastră nu s-a putut număra, așa cum poate s-o facă azi, cu îndreptățit temei și cu justificată mîndrie, printre țările cu o economie dinamică, ea străbătînd, într-o perioadă scurtă, mai multe etape istorice. Pentru că niciînd poporul nostru nu a avut un conducător atît de încercat, cum este Partidul Comunist Român, continuatorul celor mai măreți năzuințe și idealuri de luptă pentru libertate și dreptate socială, pentru unitate națională și independență, dar care, în noile condiții istorice, ridică pe o treaptă superioară tradițiile strămoșești, dă noi perspective și dimensiuni patriei noastre, națiunii române socialiste".

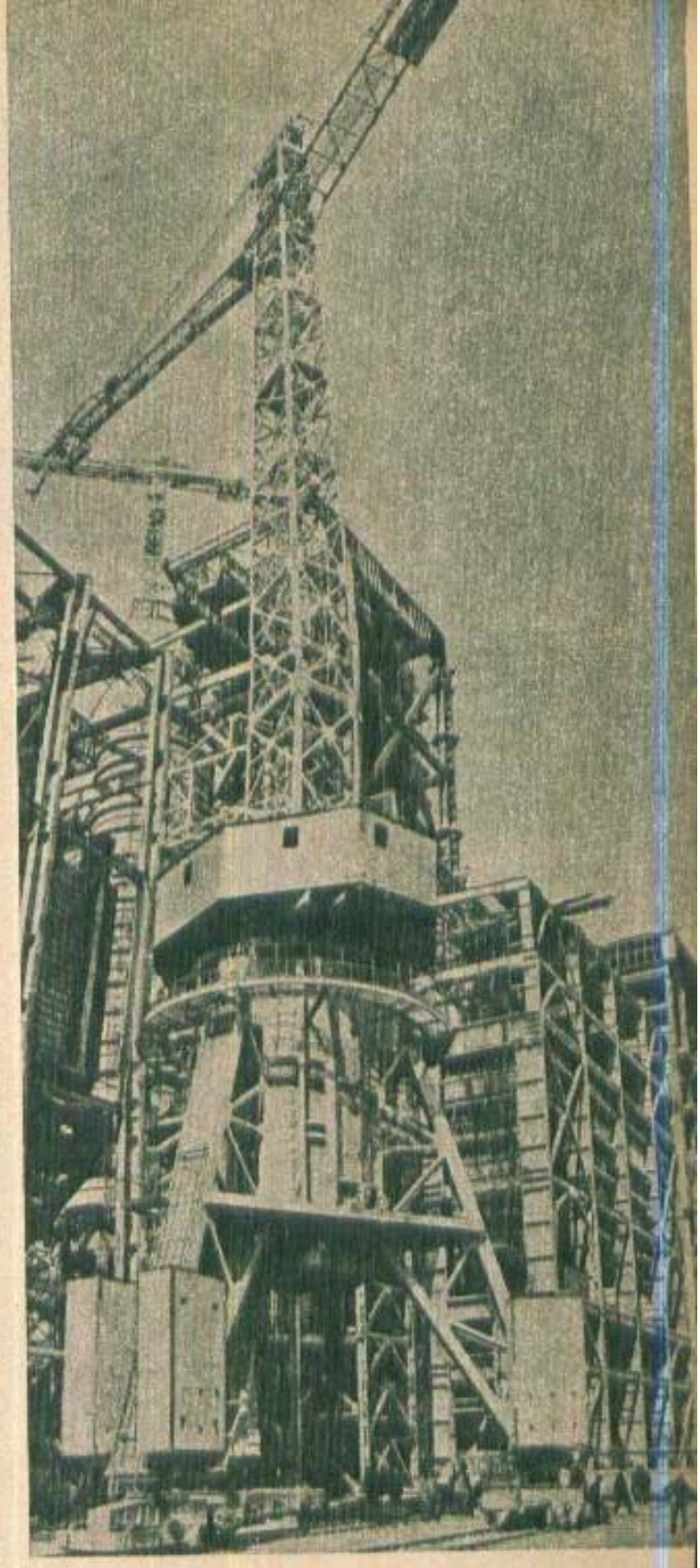

Valorificarea superioară a tuturor resurselor de materii prime și energetice se înscrie între coordonatele fundamentale ale politicii economice a partidului nostru. Unul dintre marile obiective de investiții ce dau expresie acestei preocupări îl constituie Termocentrala de la Anina

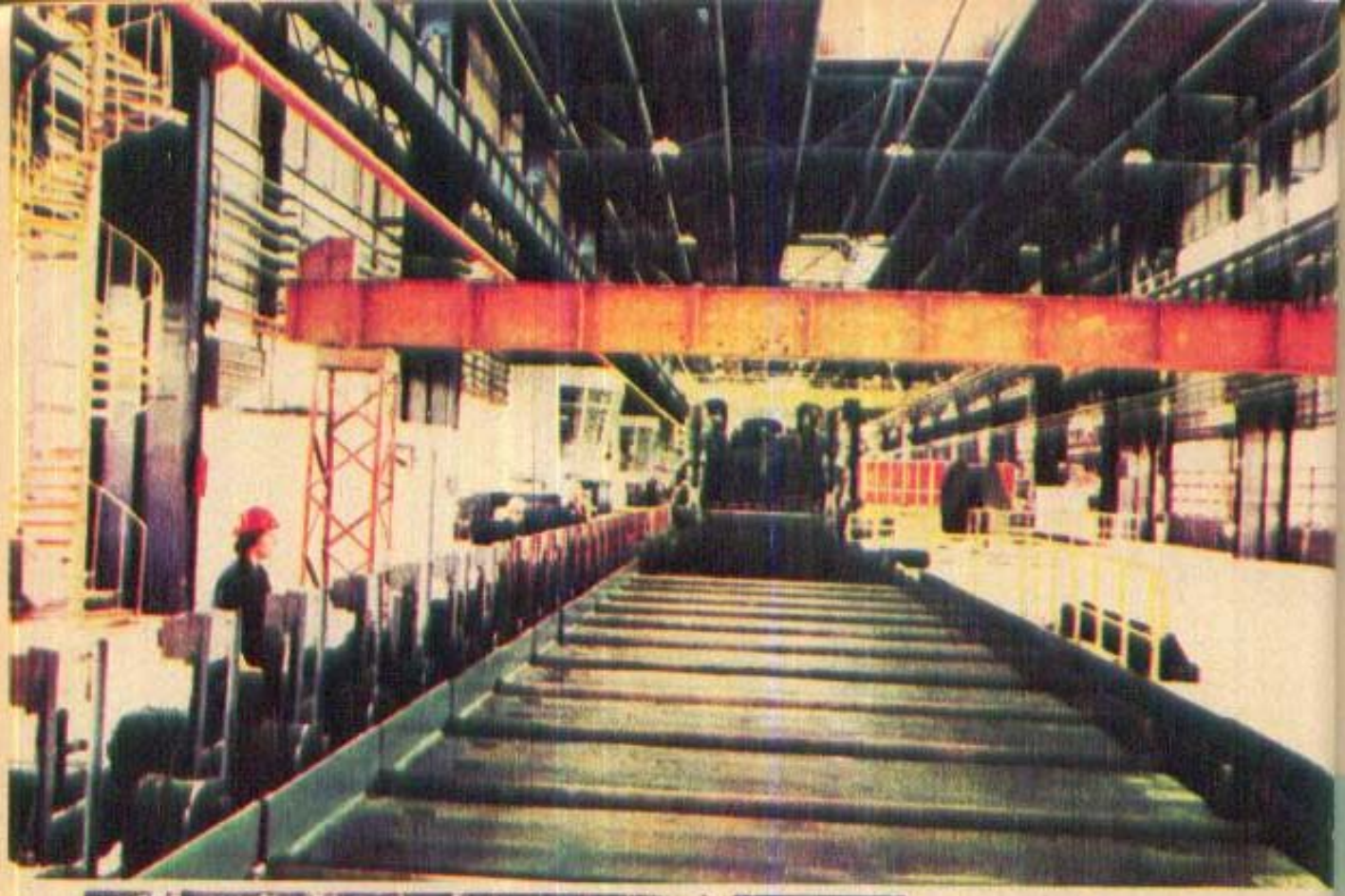

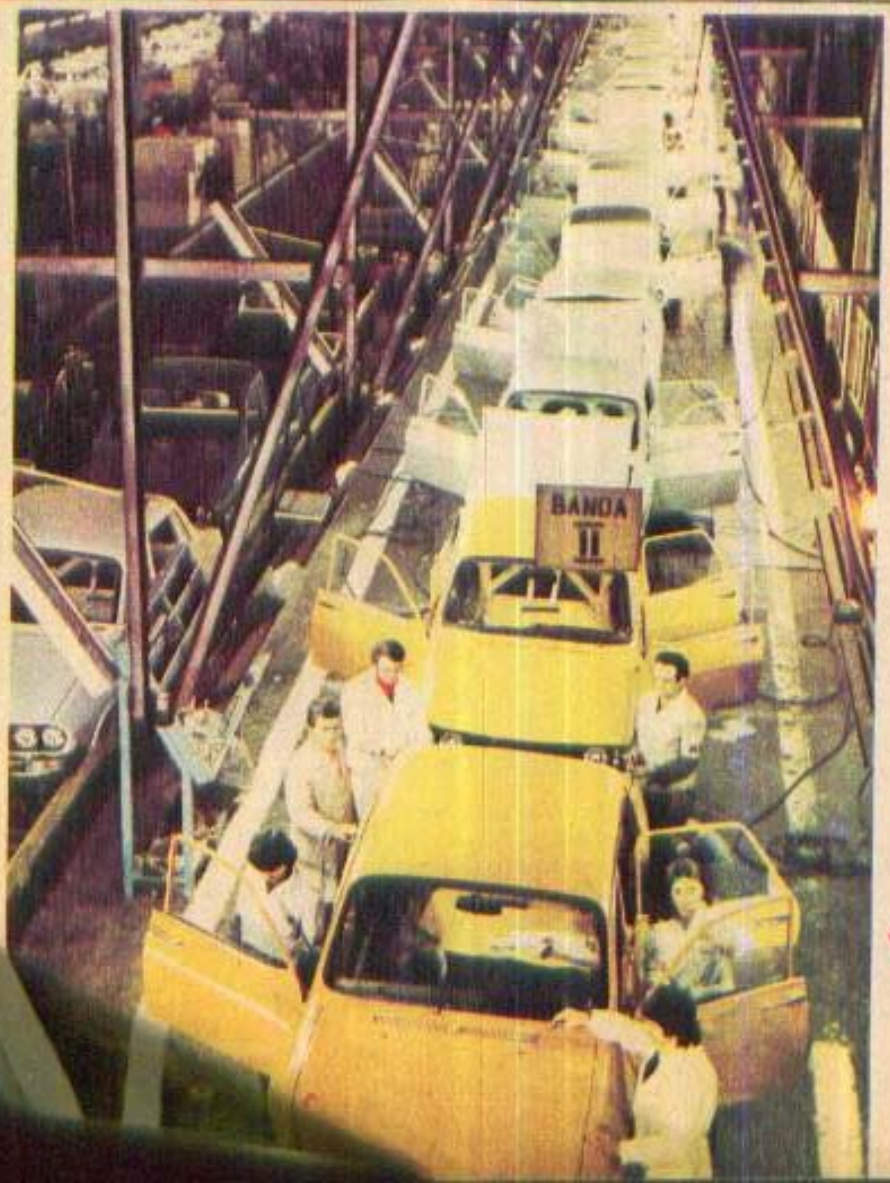

Pe harta patriei au apărut mai multe „vetre de foc" unde se plămădește oțelul atît de necesar unei economii în plin avînt. Gălățenii au fost și ei integrați în marea familie a siderurgiștilor

La Brazi, lîngă Ploiești, a fost construită mai întîi o rafinărie. Obiectivul a crescut însă în fiecare an, devenind un combinat reprezentativ al industriei chimice românești

Pitești — locul de naștere al industriei românești de automobile

INDUSTRIA SOCIALISTĂ — LA TEMELIA PROGRESULUI NECONTENIT AL PATRIEI

„Priviți-vă ceasurile, ora aceasta va intra în istorie !". Încă în secolul trecut, Mihai Eminescu sublinia importanța industrializării. El deplingea *acel permanent hiatus între valoarea muncii agricole și valoarea muncii industriale — ce face ca națiunile producătoare de fabricate să se îmbogățească iar cele cumpărătoare ale acestor fabricate să sărăcească.* Dar dezvoltarea industriei în țară avea de înfrînt mari obstacole. Unul era puternic legat de o prejudecată : că populația românească n-ar avea aptitudini pentru munca industrială. Iată însă că în „Enciclopedia României", o amplă lucrare apărută în 1939, se adresează o întrebare fundamentală : **„Dar industria nu se face din lipsă de însușiri ori din lipsa unei politici economice raționale ?"...** Viața, istoria au dat răspuns la această întrebare : poporului român nu-i sînt străine însușirile pentru munca industrială ; valorificarea lor nu se putea realiza însă decît printr-o politică judicioasă, corespunzătoare intereselor de prim ordin ale întregii națiuni. O astfel de politică a fost promovată în România, cu deosebire după cel de-al IX-lea Congres al partidului. Orele, zilele, anii trecerii hotărîte la dezvoltarea, modernizarea și perfecționarea industriei socialiste au înrîurat pentru totdeauna în istoria țării. Iată, și aici, cîteva repere :

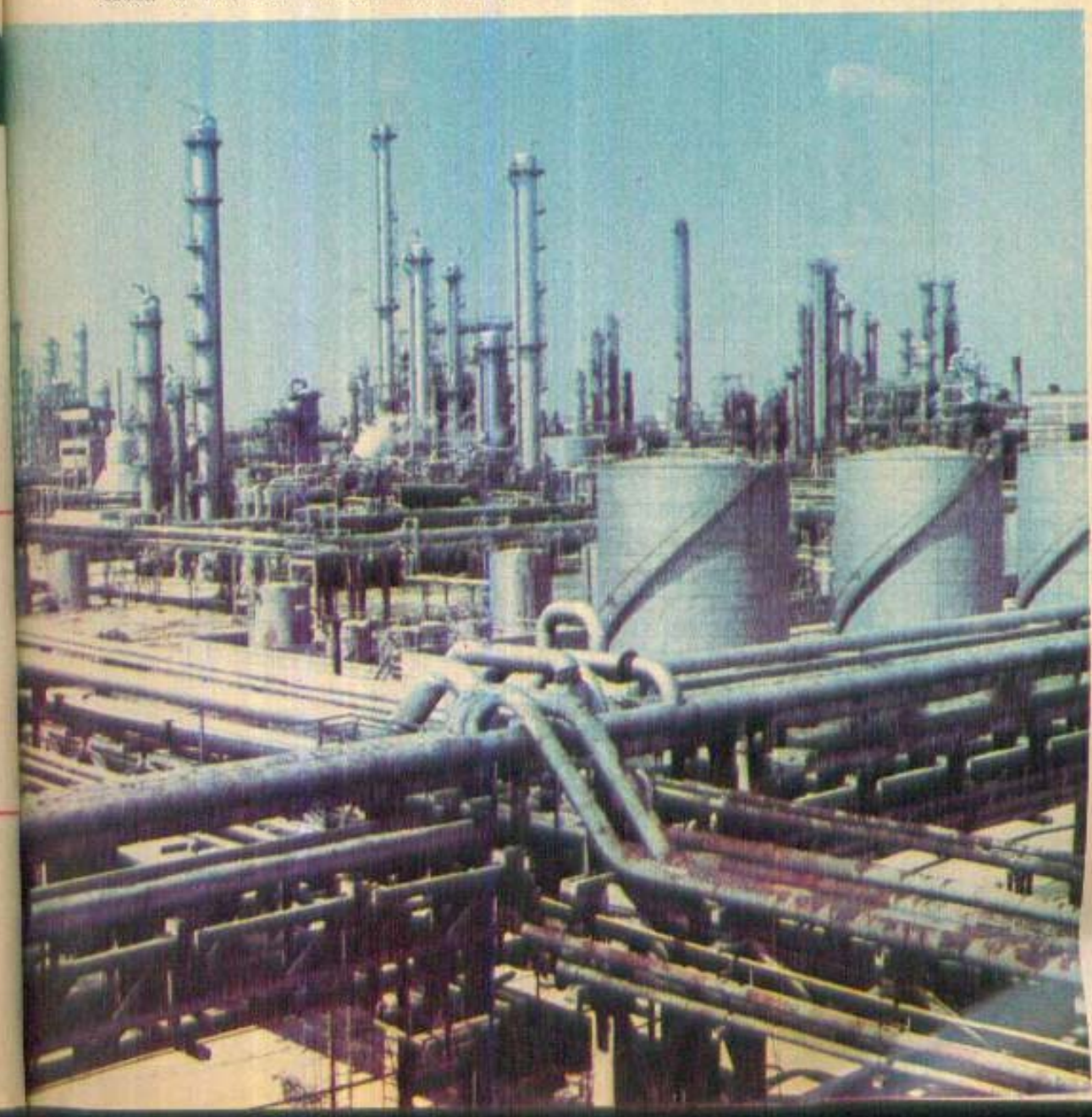

...**3 ianuarie 1967** : a intrat în producție Întreprinderea de sîrmă din Buzău... **3 aprilie 1967** : centrala termoelectrică Luduș a atins capacitatea finală de 400 MW... **20 august 1968** : a fost inaugurată Întreprinderea de autoturisme Pitești... **14 august 1969** : este conectat la sistemul energetic național primul agregat al hidrocentralei „Porțile de Fier"... **10 iunie 1971** : Întreprinderea de prelucrare a aluminiului din Slatina a început să producă... **29 noiembrie 1975** : al 100-lea calculator electronic românesc a ieșit de pe banda de montaj... Și ar fi de amintit atîtea și atîtea alte obiective economice ridicate în acești ani : combinate chimice și petrochimice, construite din temelii, ori extinse, la Borzești, Brazi, Craiova, Pitești, Brăila, Bacău, Midia-Năvodari ; „vetre de foc", la Galați, Tîrgoviște, Călărași, iar recent la Cristuru Secuiesc ; întreprinderi constructoare de mașini, la Bistrița, Botoșani, Cluj-Napoca, Iași, Miercurea-Ciuc, Sfîntu Gheorghe, Oradea, Urziceni, Vaslui, Zalău... Gama produselor fabricate în România s-a lărgit continuu. Zilnic apar alte și alte produse noi, tot mai multe dintre ele moderne, perfecționate, competitive în comerțul internațional ; numeroase firme românești au devenit cunoscute pe toate meridianele globului.

● **CONSTANTIN ȘTAN, strungar la Întreprinderea de utilaj chimic din Găești** : „Aveam 18 ani în 1969. Abia absolvisem școala profesională la Dej, în județul Cluj. Am fost repartizat la Găești, la Întreprinderea de utilaj chimic. Era prima mare unitate industrială ridicată în județ. Alături se efectuau măsurătorile topografice pentru Întreprinderea de frigidere. În acel an, cu emoție și cu bucurie l-am întîmpinat în uzina noastră pe secretarul general al partidului. A discutat deschis cu noi. Și tot deschis ne-a spus că trăim momente de care depinde locul ce îl va avea România în marea familie a țărilor socialiste, a tuturor națiunilor lumii. A precizat, atunci, că numai industrializarea este în măsură să asigure înscrierea patriei noastre pe coordonatele civilizației moderne ; că fără industrie am continua să rămînem în urma țărilor dezvoltate ale lumii. Ne-am suflecat mînecile și am trecut la treabă. N-a fost ușor. Și nu este ușor. An de an au fost construite noi hale de producție, am primit mașini perfecționate, a sporit competența noastră profesională. Realizăm utilaje-unicat și piese de schimb într-o gamă largă, de la 300 de grame la 100 de tone. Acum, cînd preocupările pentru perfecționarea noului mecanism economico-financiar, aflate de cîțiva ani în actualitate, au intrat, odată cu aplicarea recentelor decrete ale Consiliului de Stat, într-o nouă etapă, întregul nostru colectiv muncește cu abnegație pentru ca randamentul muncii să fie corespunzător înzestrării tehnice a uzinei, pentru ca planul să fie îndeplinit la toți indicatorii, pentru ca producția de export să fie de cea mai bună calitate, pentru ca întreaga noastră activitate să corespundă celor mai înalte exigențe".

● **SZALAI ȘTEFAN, maistru la Întreprinderea „Înfrățirea" din Oradea** : „Anii 1965, apoi 1969, după aceea 1976, 1977, 1979 și 1982 sînt ani de istorie pentru Întreprinderea „Înfrățirea". Ea pornise, după naționalizare, de la o mică uzină de reparații. Acum este o modernă unitate economică, în stare să se întrecă, de la egal la egal, cu cele mai bune unități similare din lume. Fiecare vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu în uzina noastră a însemnat noi pași înainte : s-au extins capacitățile de producție, s-a lărgit gama produselor, s-au îmbunătățit condițiile de muncă, de viață. Păstrez, cu dragoste, o fotografie : noi, oameni ai muncii orădeni, stînd de vorbă cu secretarul general al partidului. Ne-a adresat, tuturor, cuvinte ce ne sînt și azi vibrante îndemnuri, direcții clare de gîndire și acțiune. Ne-a cerut să stimulăm spiritul de inițiativă, să generalizăm experiența înaintată, pentru ca întreaga noastră activitate să se înscrie în parametrii eficienței maxime. În mai puțin de 10 ani producția întreprinderii a crescut de cinci ori. A sporit continuu și numărul locurilor de muncă. Azi, în întreprinderea noastră lucrează peste 6 000 de oameni ai muncii, români, maghiari, de alte naționalități. S-a constituit un colectiv puternic, au venit mulți tineri, au învățat meserie, iar acum ne intensificăm străduințile pentru ca noua calitate a muncii să nu rămînă numai o idee frumoasă, ci să devină o realitate a tuturor și a fiecăruia dintre noi".

● **EUGEN SANDU, director al Întreprinderii de sîrmă din Buzău** : „Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a vizitat de mai multe ori uzina noastră. Și fiecare vizită s-a soldat cu un nou program de dezvoltare a unei unități industriale ce se numără între marile obiective economice ridicate după cel de-al IX-lea Congres al partidului. Sensul acestor programe nu poate fi înțeles bine decît în contextul larg al întregii economii a județului nostru, în contextul economiei naționale. Ori de cîte ori ne-a vizitat județul, tovarășul Nicolae Ceaușescu a ridicat problema valorificării depline a resurselor naturale și de muncă. Pe baza indicațiilor secretarului general al partidului, s-a acționat pentru asigurarea unei structuri echilibrate între industrie, agricultură, transporturi, învățămînt, activitate științifică. Au sporit, totodată, preocupările pentru îmbunătățirea condițiilor de lucru, pentru perfecționarea pregătirii profesionale, pentru creșterea eficienței. Semnificativ este faptul că în județul Buzău, la fel ca în celelalte județe ale țării, industria constructoare de mașini s-a dezvoltat nu prin „retușarea" unor îndeletniciri tradiționale, ci prin înnoirea radicală a producției. Acest pas a fost făcut cu fermitate. Construcția uzinei noastre, modernizarea ei neîncetată, introducerea unor utilaje perfecționate, a unor tehnologii avansate constituie, în acest sens, dovezi grăitoare".

● **MIHAI HUGELM, tehnolog la Întreprinderea de strunguri din Arad** : „Dezvoltare, modernizare, diversificare, înaltă eficiență... De la un timp încoace astfel de

noțiuni exprimă gîndurile noastre, preocupările noastre, înfăptuirile noastre. Totul a început într-o zi de istorie, în primăvara anului 1972, cînd am strîns, la noi în uzină, mîna caldă a conducătorului partidului și statului nostru. L-am întîmpinat cu pîine și sare, toți lucrătorii acestei întreprinderi, români, germani, de alte naționalități, ca semn de înaltă prețuire și dragoste profundă. I-am arătat atelierele, mașinile, produsele. I-am vorbit despre munca noastră, despre viața noastră. A privit cu atenție, ne-a ascultat cu atenție. Și ne-a spus că putem să realizăm mai mult, mai bine, că trebuie să se producă o cotitură radicală în activitatea noastră. A privit înainte, peste ani, prefigurînd drumul ce urma să-l parcurgem. Această vizită a marcat un moment de răscruce. Au urmat altele. De fiecare dată au fost hotărîte măsuri de importanță esențială privind profilul producției, progresul tehnic, calificarea personalului. După fiecare vizită am muncit cu rîvnă, cu abnegație revoluționară pentru ca tot ce a indicat secretarul general al partidului să fie realizat exemplar. Sîntem cu toții — în prezent, cînd decretele Consiliului de Stat, prin care se pun în relație directă munca și retribuția, au intrat în vigoare — angajați într-o intensă activitate menită să asigure rezultate superioare, faptele fiindu-ne supremul argument al aderiunii noastre la politica partidului, al dăruirii noastre patriotice".

„Priviți-vă ceasurile, ora aceasta va intra în istorie !". Dezvoltarea fără precedent a industriei a asigurat condiții pentru realizarea, în acești ani rodnici de după cel de-al IX-lea Congres al partidului, a unor obiective economice de mare anvergură. Azi, România se numără printre puținele țări din lume care au angajat lucrări de mare amploare, cum sînt Canalul Dunăre — Marea Neagră, metroul, programul de irigații și ameliorare a solului.

...Între Dunăre și Marea Neagră s-a construit un impunător canal. Aici, mii și mii de oameni au trecut un exigent examen al curajului, al voinței de a învinge, al înaltei competențe. Aici, mii și mii de oameni s-au confruntat decisiv cu natura și cu ei înșiși. Mulți dintre acești oameni sînt tineri. De la kilometrul 45 și pînă la kilometrul 55 este marcat **tronsonul tineretului.** M-am aflat, nu de mult, între tinerii brigadieri. Priveam, de pe un dig, panorama șantierului. Se înserase. De la înălțimea aceea oamenii nu se vedeau. Se vedeau numai mașinile și utilajele. Am avut impresia că treaba o fac, aici, niște roboți uriași.

— Imaginea brigadierului care lovește cu tîrnăcopul în stîncă nu-i, acum, decît o amintire...

NICOLAE IVANOV, comandantul șantierului național al tineretului, a rostit aceste cuvinte cu o firească emoție în glas și cu o justificată mîndrie. Are argumente :

— Participăm la o lucrare uriașă. Am avut de rezolvat numeroase probleme de construcție dintre cele mai complexe și mai dificile. Ne-a venit însă în ajutor tehnica cea mai înaltă. Dispunem de mașini moderne. Au fost concentrate, în această zonă, numeroase utilaje terasiere (excavatoare, buldozere, autogredere, automacarale), mașini utilitare, autobasculante de 16, de 50 și de 100 de tone, toate de fabricație românească. De fapt, canalul acesta s-a realizat cu un uriaș efort al industriei românești. De cîte ori a venit în mijlocul nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a îndemnat să învățăm necontenit, să dobîndim o înaltă pregătire profesională, pentru ca mașinile ce ne sînt repartizate să fie folosite cu randament maxim.

Am reținut cuvintele comandantului șantierului : *„Imaginea brigadierului care lovește cu tîrnăcopul în stîncă nu-i, acum, decît o amintire"*... L-am cunoscut pe Ion Bălulescu, brigadierul care, la 25 noiembrie 1975, a excavat prima cupă de pămînt pe șantierul marelui canal. El încarcă, în numai 40 de secunde, o basculantă de 16 tone... Ce mare distanță de la norma unui brigadier de la Bumbești — Livezeni, care era de 1,5 mc pămînt săpat într-o zi, pînă la performanța de azi a lui Ion Bălulescu și a mașinii moderne pe care el o conduce ! O distanță de o epocă istorică, timp în care România a urcat pe trepte dintre cele mai înalte ale progresului și civilizației socialiste.

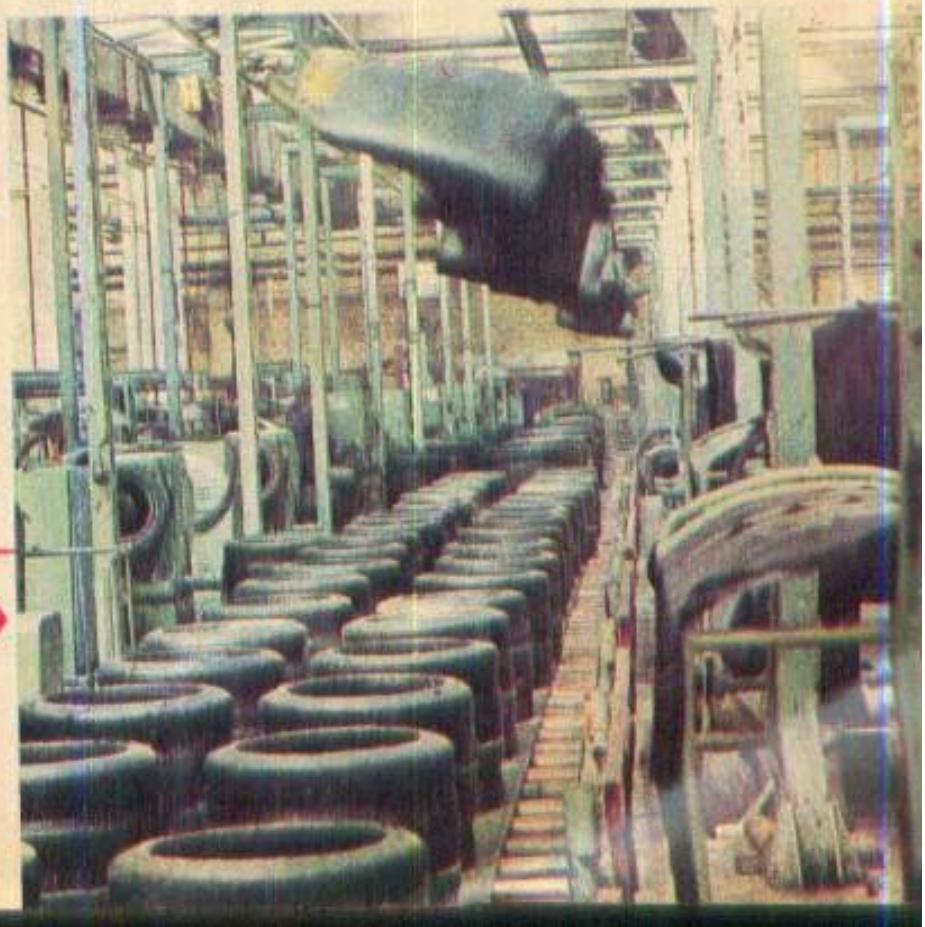

Întreprinderea „Danubiana" din București — una dintre marile unități industriale ridicate în anii construcției socialiste

NOUA REVOLUȚIE AGRARĂ, NOUA CONȘTIINȚĂ A RĂSPUNDERII FAȚĂ DE PĂMÎNT

„Priviți-vă ceasurile, ora aceasta va intra în istorie !". Cum să fie organizată agricultura ? Idei au fost multe, în această privință, înainte de 23 August 1944. „Enciclopedia României" consemnează : *„Colecția dezbaterilor parlamentare geme de discursuri erudite, cu exemple cunoscute din sistemele de agricultură la egipteni și la etrusci, în Argentina și în Canada, cu teorii savante și fumegoase, care n-au izbutit să facă a încolți un singur bob de grîu. Toată legislația agricolă, chiar dacă a fost pregătită în anteproiecte de oameni competenți, a suferit cu prilejul votărilor atîtea amendamente, încît n-a mai rezistat punerii în aplicare"*.

...Martie 1949. Începe procesul de transformare socialistă a agriculturii. Țăranii își unesc pămînturile pe baze noi.

● **DUMITRU TUDOSE, președintele C.A.P. Stoicănești, județul Olt** : „Revoluția socialistă în agricultură a început, s-a desfășurat și a învins în împrejurări specifice. La noi se practica o agricultură înapoiată ; nu existau mașini agricole, domnea neștiința de carte. Cooperativizarea a schimbat multe lucruri în viața satului. S-au îmbunătățit radical condițiile de muncă, s-a trecut la mecanizarea proceselor de producție, fapt care a determinat obținerea unor recolte tot mai mari. Problema modernizării agriculturii românești nu a fost însă definitiv soluționată pînă în 1962, cînd s-a încheiat procesul de transformare socialistă a agriculturii. Și nici nu putea să fie soluționată în condițiile în care România moștenise de la regimul burghezo-moșieresc o agricultură rudimentară, iar industria — abia se dezvolta."

Într-o vreme a fost acordată o atenție deosebită industriei. S-au făcut eforturi uriașe pentru a se construi uzine moderne, pentru a se asigura progresul accelerat al construcțiilor de mașini, chimiei, electrotehnicii și electronicii, mecanicii fine, s-a trecut la automatizarea și cibernetizarea producției. Toate aceste eforturi au fost obiectiv necesare. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la încheierea Conferinței Naționale, **„dacă nu am fi realizat o asemenea industrializare a țării, România ar fi rămas pentru o vreme îndelungată în stare de înapoiere"**. Și, cum a arătat în continuare secretarul general al partidului, acest fapt **„ar fi afectat grav construcția socialismului, munca și viața poporului"**. Numai în condițiile în care s-a înfăptuit o industrie puternică a apărut posibilitatea de a se trece cu succes la modernizarea agriculturii în consens cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane. Noua revoluție agrară, pornită din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, are tocmai acest scop : să asigure **un important salt calitativ în agricultura românească.**

Odată cu intrarea în actualul cincinal au sporit masiv investițiile pentru agricultură, au fost alocate importante mijloace financiare pentru modernizarea tehnică și tehnologică, pentru desfășurarea unor ample cercetări științifice în vederea creșterii randamentelor la hectar. Totodată, au fost intensificate preocupările privind sporirea productivității muncii în agricultură, folosirea completă și constantă a forței de muncă, reducerea cheltuielilor de producție, a consumurilor de materiale și resurse energetice, realizarea integrală a programelor de autoaprovizionare. În 1982, cel de-al doilea an al acestui cincinal, producția agricolă a fost cu 7 la sută mai mare față de 1980. Un fapt semnificativ : pentru prima dată în istoria României s-a înregistrat o producție de 1 000 de kg cereale pe locuitor. A crescut, în același timp, producția de legume, cartofi, fructe, plante tehnice, iar efectivele de animale sînt simțitor mai mari. Noua revoluție agrară nu-i o simplă deviză, ci un fapt concret, resimțit în viața de fiecare zi.

● **ILDICO ANDRAS, cooperatoare — C.A.P. Sîncrăeni, județul Harghita** : „Noua revoluție agrară nu este însă un proces încheiat. Dimpotrivă, este un proces care abia a început, un proces în plină desfășurare. Un lucru este clar pentru noi : hotărît să facă totul pentru a construi, pe pămîntul patriei noastre, **„un socialism al belșugului, al bunăstării poporului"**, cum afirma tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională, în decembrie 1982, partidul a inițiat, a dezbătut cu întreaga țară și a adoptat ample programe menite să asigure progresul patriei. Aceste programe se referă la întreaga activitate economico-socială, dar multe dintre ele au în vedere agricultura. Am reținut cîteva prevederi : se va soluționa complet problema mecanizării agriculturii ; vor fi realizate ample lucrări de irigații și îmbunătățiri funciare ; toate unitățile agricole vor fi ridicate la nivelul celor fruntașe. Eu sînt convinsă că astfel de măsuri vor asigura sporirea producției de cereale, de legume și fructe, îmbunătățirea substanțială a aprovizionării cu carne, lapte, ouă și alte produse. Avem programe bune ; acum hotărîtor este ca și noi să muncim bine, să înfăptuim exemplar aceste programe".

Noua revoluție agrară, inițiată de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, are în vedere, în mod deosebit, folosirea masivă a mijloacelor tehnice în campaniile agricole

● **MARIN NEDEA, președintele C.A.P. Purani, județul Teleorman** : „Tot mai mult, în agricultura țării noastre se impune o concepție nouă, revoluționară, potrivit căreia fertilitatea solului nu se poate asigura dacă nu acționează și fertilitatea minții. Agricultura este un capitol deschis ; concepții noi, înaintate, cunoștințe noi, un mod nou, superior de a munci vin să dea un plus de consistență și eficiență măsurilor menite să asigure creșterea producției agricole. Se diversifică profesiile satului, crește cererea de forță de muncă înalt calificată, ceea ce face să fie nevoie de tineri, de cît mai mulți tineri. Desigur, trecerea tinerilor de la sat la oraș nu este încă un proces încheiat. Și în viitor tineri din sate se vor încadra în întreprinderi industriale din mediul urban. Dar acest proces va fi în mod fundamental corelat cu balanța forței de muncă din fiecare județ, cu cerința de a valorifica integral rezervele de muncă existente în orașe, precum și cu necesitatea asigurării echilibrului de vîrste al populației rurale, cu necesitatea stabilirii în proporții optime a tineretului la sate. Tinerilor, satul le asigură profesii în care să-și afirme setea lor de cunoaștere, pasiunea înaltei pregătiri profesionale, patosul creator. Noua revoluție agrară determină cerințe mari, în agricultură, de minți cutezătoare, de oameni harnici și pricepuți".

O CONCEPȚIE REVOLUȚIONARĂ, ÎNAINTATĂ PRIVIND DEZVOLTAREA MULTILATERALĂ A PATRIEI

„Priviți-vă ceasurile, ora aceasta va intra în istorie !". Cu 40 de ani în urmă, la 23 August 1944, istoria poporului nostru și-a integrat una dintre paginile sale cele mai încărcate de glorie. Rezultatul strădaniilor de peste patru decenii ale poporului nostru, strins unit sub faldurile partidului comunist, este România de azi. Partidul a gîndit revoluția socialistă, i-a trasat cu clarviziune drumul prin ani și decenii, angajîndu-se cu întreaga ființă în înfăptuirea ei. Pe acest drum de lumină și demnitate a condus și conduce mii, sute de mii, milioane de oameni. Întreaga noastră națiune.

S-a construit mult în România acestor ani ; s-au înălțat uzine moderne, importante obiective agricole, impunătoare edificii social-culturale. Totodată, **una dintre marile înfăptuiri ale noii epoci istorice o constituie dezvoltarea fără precedent a științei, devenită veritabilă forță de producție, avîntul puternic al învățămîntului, al culturii.** De fapt, continua creștere economică a asigurat științei, învățămîntului și culturii o puternică bază materială. În același timp însă, progresul economiei românești nu ar fi fost posibil fără sprijinul științei, al învățămîntului, al culturii. Noua istorie a patriei

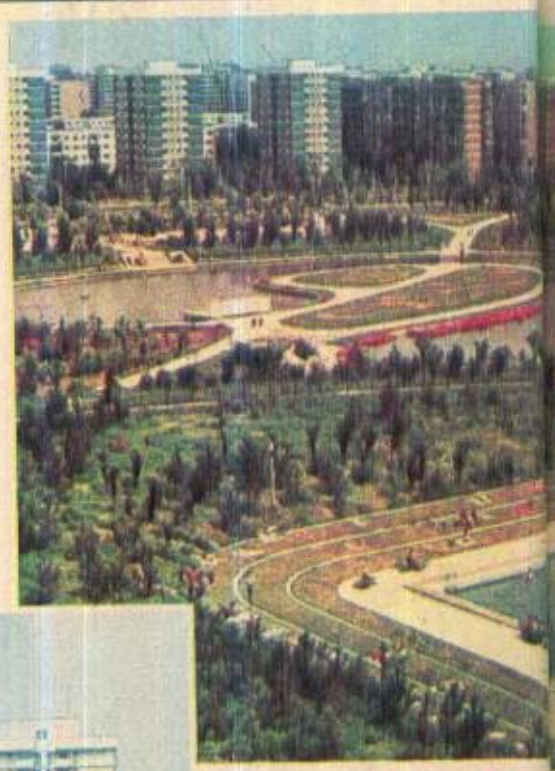

Cîndva, nu cu prea mulți ani în urmă, „Drumul Taberei" însemna, pentru bucureșteni, un imens maidan. Azi a devenit un modern ansamblu urbanistic, cu blocuri de locuințe, cu întreprinderi industriale, cu instituții social-culturale, cu parcuri

„Pantelimon", unul dintre noile cartiere bucureștene: zeci de mii de oameni s-au mutat în locuințe noi, moderne, fiindu-le asigurate nu numai condiții de confort, ci și de studiu, de odihnă, de petrecere plăcută a timpului liber

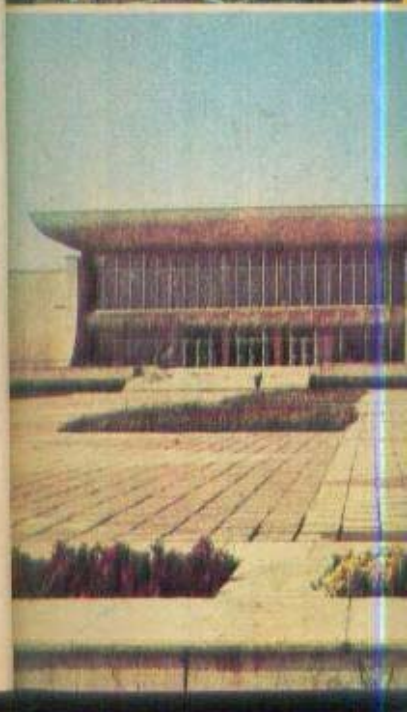

ŢIONARĂ,
ZVOLTAREA
PATRIEI

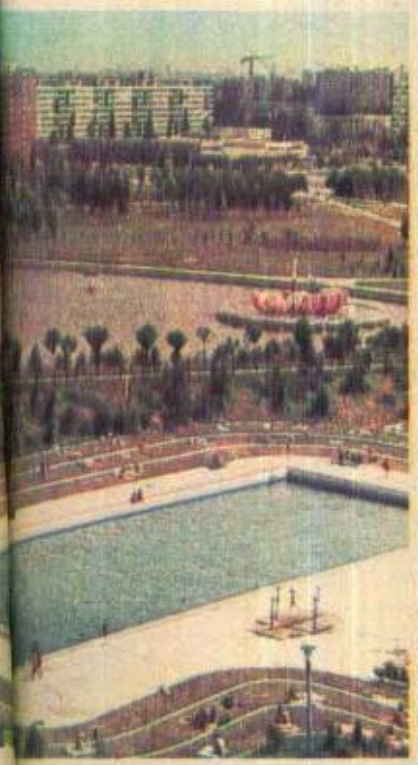

Cîndva, nu cu prea mulţi ani în urmă, „Drumul Taberei" însemna, pentru bucureşteni, un imens maidan. Azi a devenit un modern ansamblu urbanistic, cu blocuri de locuinţe, cu întreprinderi industriale, cu instituţii social-culturale, cu parcuri

„Pantelimon", unul dintre noile cartiere bucureştene: zeci de mii de oameni s-au mutat în locuinţe noi, moderne, fiindu-le asigurate nu numai condiţii de confort, ci şi de studiu, de odihnă, de petrecere plăcută a timpului liber

În centrul Capitalei, nou a pătruns şi prin blocuri noi, moderne, ilustrînd preocuparea partidului şi statului de a asigura creşterea bunăstării întregului nostru popor

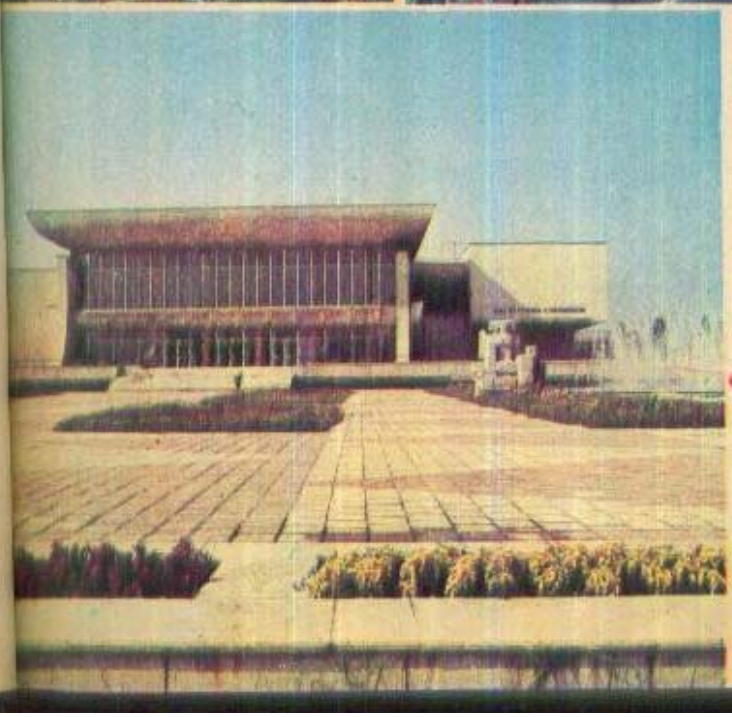

Ploieştiul, unul dintre centrele industriale tradiţionale din ţara noastră, se înnoieşte continuu. Se construiesc noi uzine, noi cartiere, noi instituţii social-culturale. Un exemplu recent: Casa de cultură a sindicatelor

consemnează faptul că știința românească a beneficiat și beneficiază de contribuția deosebită a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, savant de renume mondial, care cu înaltă competență și exemplară dăruire patriotică îndrumă întreaga activitate desfășurată în domeniile cercetării științifice, învățământului și culturii din patria noastră.

Au fost, în aceste patru decenii de nouă istorie, ore, zile, ani a căror importanță s-a dovedit a fi hotărîtoare pentru destinul patriei noastre. Au fost, mai întîi, orele, zilele, primii ani de după eliberare — perioadă de mari prefaceri revoluționare în cadrul societății românești. Dar în concepția partidului nostru, odată cu deplina cucerire a puterii politice și economice, nu se încheie și revoluția. Permanența spiritului revoluționar — iată „motorul" întregii dezvoltări economico-sociale a României socialiste ; iată factorul dinamizator al conștiințelor, al energiilor creatoare ale întregului popor.

● **Prof. univ. dr. GHEORGHE CAZAN :** „După cucerirea puterii au urmat ore, zile, ani de alte mari transformări înnoitoare : perioada refacerii țării, industrializarea, cooperativizarea, modernizarea economiei românești, democratizarea învățămîntului, apoi perfecționarea activității în școli și facultăți, avîntul științei, al culturii. Toate aceste prefaceri au cerut gîndire revoluționară, acțiune revoluționară. Au urmat apoi anii de mărețe înfăptuiri de după cel de-al IX-lea Congres. Odată cu noile combinate industriale, cu marile transformări din domeniul agriculturii, s-au dezvoltat orașele, satele, a crescut an de an nivelul de trai material și spiritual al tuturor oamenilor muncii, s-a lărgit democrația muncitorească. Totodată, a fost propulsat un curent de gîndire proaspăt, curajos, cu adevărat științific, pentru îmbogățirea materialismului dialectic și istoric, au fost dezvoltate noi concepte, cu adevărat revoluționare, despre partid și societate, despre stat și drept, despre rolul și locul națiunii și naționalităților conlocuitoare în procesul edificării socialismului, despre pregătirea și perfecționarea forței de muncă, a cadrelor pentru toate domeniile vieții economico-sociale. Toate aceste transformări revoluționare reflectă concepția superioară a partidului nostru, a secretarului său general, potrivit căreia progresul patriei nu se poate asigura numai printr-o preocupare exclusivă pentru creșterea economică, ci este nevoie de angajarea plenară a tuturor energiilor țării pentru îmbunătățirea ansamblului condițiilor de muncă și de viață ale societății noastre socialiste. În acest context se înscriu și orientările, tezele, indicațiile date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Conferința Națională, la plenara din iunie 1982, la consfătuirea de la Mangalia, menite să asigure dezvoltarea unei conștiințe înaintate, pe deplin corespunzătoare dinamismului societății noastre socialiste, să asigure unirea eforturilor întregului nostru popor în construcția prezentului și viitorului patriei".

Marile transformări revoluționare din România contemporană, mărețele înfăptuiri din domeniul economiei, științei, învățămîntului, culturii, asigurarea unei noi calități a muncii și a vieții au făcut să sporească prestigiul internațional al patriei noastre. Poporul român, harnic, talentat, muncitor, este, azi, admirat pe toate meridianele globului. Președintele României, personalitate proeminentă a vieții politice internaționale, se bucură de stimă, respect și considerație în întreaga lume. O adevărată încununare a acestor realități o constituie faptul că țara noastră întreține și dezvoltă relații economice, științifice, culturale cu un mare număr

Teatrul de stat din Tîrgu Mureș — o clădire monumentală, o expresie edificatoare a larg-ului acces la cultură asigurat în absolut toate localitățile patriei

Satul își schimbă neîncetat înfățișarea. Și putem spune că nu există, în România socialistă, localitate rurală în care nou și modernul să nu-și fi semnalat prezența

de țări de pe toate continentele, că inițiativele de pace ale României, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, demersurile în vederea instaurării unei noi ordini economice internaționale au un puternic ecou în conștiințele tuturor popoarelor.

Avînd ca suprem argument drumul ascendent parcurs timp de patru decenii, de la 23 August 1944 și pînă în prezent, marile înfăptuiri de după cel de-al IX-lea Congres al partidului, România și-a adus și își aduce o deosebită contribuție la victoria socialismului în lume. Dovedindu-se demn, muncitor, deschis marilor idei de progres și civilizație, afirmînd, mai presus de orice, vocația păcii și colaborării, strălucit ilustrată de activitatea cu o largă rezonanță internațională a tovarășului Nicolae Ceaușescu, poporul român arată lumii întregi că în 40 de ani de libertate deplină a conferit patriei sale măreția ce a constituit idealul unei multimilenare istorii eroice.

România este azi o țară socialistă cu o economie avansată, avînd o industrie modernă, o agricultură în plină dezvoltare, cu realizări remarcabile în domeniul învățămîntului, științei, culturii. Poporul român a ajuns pe această treaptă a existenței sale parcurgînd un drum de muncă eroică, de înfăptuiri epocale.

Istoria patriei este bogată în remarcabile fapte de eroism. Paginile ei emoționante, încărcate de aspirațiile și împlinirile generațiilor de înaintași care au sperat, au muncit și au luptat, de-a lungul secolelor, pentru „o țării înălțare", sînt străbătute de ficrul unui fierbinte patriotism. Din rîndurile poporului nostru, autorul de necontestat al acestei tumultuoase istorii, s-au ridicat mari patrioți, vestiți conducători, a căror forță a izvorît din năzuința fierbinte de a consolida, în spațiul carpato-dunărean-maritim, un stat puternic, unitar, liber și independent. Dar niciodată, în istoria poporului nostru, oricît de importante au fost înfăptuirile dintr-o etapă ori alta, ele nu au avut măreția celor din prezent.

Se împlinesc, în 1984, patru decenii de la declanșarea, în august 1944, a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă. Pentru istoria unui popor, această perioadă este relativ scurtă. Dar cît de bogat este bilanțul acestor patru decenii. Dar, mai ales, cît de bogat este bilanțul celor aproape două decenii de după cel de-al IX-lea Congres al partidului. Tot ce s-a înfăptuit, pînă acum, de la 23 August 1944 și pînă în prezent, din 1965 și pînă în prezent, îi dau poporului nostru dreptul să privească, în același timp, cu încredere spre ziua de mîine.

Hotărîrea unui întreg popor de a urma partidul, pe secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a face totul pentru a asigura progresul continuu al patriei dă un contur și mai măreț, și mai luminos portretului de muncă și împliniri al României socialiste. Poporul român, strîns unit în jurul partidului, al secretarului general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, înaintează spre viitorul comunist avînd convingerea fermă că munca pentru patrie este cea mai de preț avuție națională, baza tuturor prefacerilor revoluționare din societatea noastră, factorul hotărîtor al progresului neîncetat al României, în drumul său spre împlinirea visului de aur al omenirii — societatea comunistă.

Adrian VASILESCU

23 AUGUST 1944

ZIUA DE ÎNCEPUT A CRONICII VIEŢII NOASTRE NOI, SOCIALISTE

Oameni la răscrucea istoriei

23 August 1944
Pictură de SPIRU CHINTILĂ

Din mărturiile participanţilor la marele act istoric

Sint oameni obişnuiţi. Mulţi dintre ei au părul alb, toţi păstrează în priviri vioiciunea tinereţii, căldura ei, frumuseţea ei. Îşi amintesc, cu uimitoare precizie, fiecare întîmplare, fiecare întrebare şi răspuns care le frămîntau conştiinţa, sufletul, inima ,în acea zi de 23 August 1944. O zi care, socoteau ei atunci, urma să se petreacă, să se topească în lungul şir de zile ale acelor ani întunecaţi de viscolele proiectilelor şi ale bombelor, de coşmarul fascismului cotropitor. A fost însă o zi neobişnuită, unică în Cronica poporului nostru — o mărturisesc cu toţii — în care, prin faptele lor, prin gîndurile lor adăugate faptelor şi gîndurilor milioanelor de muncitori, ţărani, intelectuali au făurit, conştienţi, istorie. Au făurit, conştienţi, istorie, ridicîndu-se toţi, ca unul, la chemarea partidului comunist, ei, OAMENII DE RÎND, muncitori din fabrici, ţărani de pe ogoare, cărturari preocupaţi de studiul din laborator sau de studiul din bibliotecă, soldaţii patriei, OAMENII DE RÎND, la răscrucea istoriei, schimbînd, conştienţi, cursul istoriei cu hotărîrea fermă de a înstăpîni, o dată pentru totdeauna, deplin, suveranitatea şi independenţa ţării, grav ştirbite de năvălitorul fascist. Mărturiile lor, mărturiile întregului popor care a semnat cu mult sînge, cu sacrificii grele ziua libertăţii patriei scumpe reprezintă documentul fundamental în faţa istoriei despre gloriosul drum de luptă al Partidului Comunist Român de-a lungul a peste două decenii de înfruntare cu pericolul fascist ; drumul glorios de luptă al Partidului Comunist Român, care a ştiut, în momentele cruciale ale existenţei noastre naţionale, să se afirme ca strălucit strateg al năzuinţei fierbinţi de progres şi pace a poporului român.

Desen de VICTORIA ARGINT

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu la primul miting al oamenilor muncii în piața Universității, imediat după eliberarea Capitalei de trupele hitleriste

„ÎMI FĂCEAM DATORIA DE COMUNIST, DE ROMÂN..."

Căutăm împreună locul fostei forje. **Gheorghe Scurtu** se uită dezorientat în jur, puțin inciudat.

— De cînd am părăsit-o — spune el — nu m-am mai gîndit la ea. Nu am mai avut timp. Mi-a fost gîndul numai la noua secție de tratament termic. Secția e opera noastră, noi am construit-o, noi am utilat-o. De ce să mă mai fi gîndit la vechea forjă, o fierărie, așa cum era fierăria în care am învățat meseria în sat la mine, în Gorj... Au trecut anii. Unde naiba era ? Poate aici, unde e rondul cu flori, din fața serviciului administrativ?! De trecutul acela plin de nevoi și necazuri m-am despărțit fără regrete, am luptat să mă despart.

— Și totuși, în vechea forjă ați visat acest prezent.

— L-am visat ! E mai frumos de cum ne închipuiam noi atunci, mai plin de fapte, de realizări.

— În vechea forjă ați învățat să luptați, să sperați.

— Știam că vom învinge. Acolo am întîlnit, prima oară, partidul, cuvîntul lui.

— S-au schimbat chiar atît de mult locurile ?

— Nu s-au schimbat de la sine. Noi le-am

schimbat. Uzina de mecanică fină e cu totul alta acum. Ce era vechiul S.E.T. ? O adunătură de magazii, cărora li se spunea Hale ! Şi vreţi, chiar, să aflăm pe unde era vechea forjă ? Ea e în trecut, s-a dus. Sînt însă vii începuturile, tot zbuciumul nostru, sînt vii clipele acelea de încordare, cînd încetineam voit lucrul, cînd se produceau vicii de fabricaţie, vicii ascunse, care apăreau la avioanele destinate frontului de-abia acolo, pe front. De la strung la strung treceau pe ascuns fluturaşii : „Sabotaţi maşina de război fascistă !" sau : „Fiecare român e un soldat ! Fiecare român luptă acolo unde se află împotriva nemţilor şi a trădătorilor". Ascultam cuvîntul partidului, îl transmiteam mai departe ! Cu toţii numai din priviri ne înţelegeam. Ştiam că va veni ziua cînd vom rupe lanţurile, cînd îi vom izgoni pe hitlerişti. Stimate tovarăşe, epoca speranţelor trecuse, era epoca certitudinilor, a luptei directe cu duşmanul. Vedeţi dumneavoastră, încă de la apariţia fascismului pe lume, partidul trăsese semnalul de alarmă, avertizase, chemase la unirea într-un singur front de luptă a tuturor forţelor patriotice ale ţării. Îmi amintesc, de pildă, uriaşa demonstraţie muncitorească de la 1 Mai 1939, organizată şi condusă de comunişti. Era, în acea impresionantă ridicare la luptă pentru pace, pîine, libertate, împotriva pericolului fascist gîndul şi fapta înflăcărate ale revoluţionarului neînfricat, Nicolae Ceauşescu, gînd şi faptă care ne-au mobilizat şi în anii grei ai războiului. La sfîrşitul lui aprilie 1944 se realizase Frontul Unic Muncitoresc. Ştiam asta, luptasem pentru asta, ne unisem toţi muncitorii. Partidul nu şi-a îngăduit nici un răgaz, a mers mai departe, a acţionat intens, a unit sub acelaşi steag al bătăliei cu cotropitorul fascist forţele democratice ale ţării, organizînd Blocul Naţional Democrat, atrăgînd la pregătirea temeinică a insurecţiei şi cadrele militare de conducere a armatei, cadrele animate de simţ patriotic. Totul a fost minuţios organizat de comunişti, cu dragoste fierbinte pentru viitorul ţării. În uzine, în fabrici se creaseră formaţiunile muncitoreşti de luptă patriotică. Aveam în faţă un duşman crud şi viclean. Trebuia răpus dintr-o lovitură.

— Vă amintiţi cum a fost, pentru dumneavoastră, ziua de 23 August ?

— Mi s-a întipărit pentru totdeauna în memorie. Aş zice că mi s-a săpat în memorie. Pînă în seară eram tot în acea stare de înfrigurată aşteptare a înfruntării deschise. În ultimele luni învăţasem să mînuim armele. De fapt, întregul popor ştia că trebuie să se ridice la luptă, să lovească, să izgonească armata lui Hitler. Eram, toţi, milioane, într-un gînd. Nu pot descrie cum aş dori ce am simţit, în seara aceea, cînd am aflat vestea că ne-am luat soarta în propriile mîini. Seara, de obicei, rupeam foaia din calendar, foaia cu ziua care se sfîrşea. Le-am spus alor mei să nu o rupă pe aceasta — era o zi istorică, o zi mare. Rideam cu toţii, strigam de bucurie — se sfîrşise un vis rău, un vis care fusese însă cumplit de adevărat vreme de cîţiva ani. Rideam şi fruntea-mi era întunecată — acum începea cea mai cruntă luptă cu duşmanul, care, ne dădeam seama, nu va pleca de bună voie. I-am îmbrăţişat pe ai mei şi m-am îndreptat în grabă spre uzină, unde se împărţeau armele.

— Ne exprimăm acum, deseori, referindu-ne la planurile prezente, la planurile de viitor pe care le vom realiza : făurim, conştienţi, istorie ! Amintiţi-vă, aveaţi atunci, în acele momente de confruntare aspră cu duşmanul de clasă, cu duşmanul fascist, acest sentiment — că făuriţi istorie ?

Gheorghe Scurtu zîmbeşte ginditor. Şi spune, după un moment de tăcere :

— Nu, nu aveam desluşit acest sentiment. Dar ştiam că, împreună cu tovarăşii mei de muncă, trebuie să schimbăm lumea. Socoteam că, în fruntea întregului popor fiind, comuniştii vor schimba lumea. Doar în noaptea de 23 spre 24 august, cu 40 de ani în urmă, concentrîndu-ne, înarmaţi, în Aleea Alexandru, unde se instalase sediul partidului, şi apoi asaltîndu-i pe hitlerişti în Parcul Domeniilor, învingîndu-i, capturîndu-i, mi-a fulgerat prin minte : acesta-i un act istoric, rămîne în istorie ! Şi am fost mîndru că în ceasul acela, în clipa aceea îmi făceam datoria de comunist şi de român, în clipa aceea de mare cumpănă pentru neamul nostru românesc.

„VIITORUL NU-L POATE NIMICI NIMENI, E REGULĂ OBIECTIVĂ!"

Stăm pe treptele monumentului evocator al bătăliei care s-a purtat aici, în pragul Dunării, cu 40 de ani în urmă. Se vede oraşul Drobeta-Turnu Severin în toată frumuseţea lui, cu noile cartiere, cu noile sale uzine — combinatul de industrializare a lemnului, iar, mai departe, uzina de anvelope, şantierul naval, înnoit şi el din temelii, întreprinderea de vagoane. Dunărea curge liniştită după ce şi-a dat prinosul de energie electrică prin turbinele uriaşei hidrocentrale de la „Porţile de Fier". Se văd limpede pădurile de pe Balota, parcă în mişcare de coborîre spre albia Topolniţei. Mi se pare mie sau **Constantin Tuţuianu**, fostul muncitor de la Atelierele C.F.R., priveşte tocmai spre Balota ? Cu ochii minţii revede cum se apropia ameninţarea hitleristă în îndepărtatele zile ale lui August 1944.

— O, ce bucurie ne-a cuprins pe toţi în ziua de 23 August — spune el. Oamenii nu ştiau să spună altceva decît : **Pace** ! Era însă o bucurie aparte, care conţinea ceva grav în lumina ei. Ştiam că pace nu va fi chiar aşa curînd. Bucuria îşi are şi ea rosturile ei adînci, e ca pasărea speranţei, cu aripi puternice, care te ajută să învingi greutăţi şi primejdii apropiate. Pentru că, nu ne înşe-

La chemarea Partidului Comunist Român, întregul popor și-a mobilizat resursele umane și materiale în sprijinul frontului antihitlerist. Afiș de epocă purtînd lozinca cea mai vie a acelui moment : „Totul pentru front, totul pentru victorie !"

Seara zilei de 23 August 1944 : ostași români în așteptarea semnalului de atac împotriva Comandamentului hitlerist aero din București

iam, ne așteptau greutăți și mai mari, dar bucuria eliberării ne ajuta să fim și mai tari, noi, stăpîni de acum pe libertatea noastră !

— Cum ați acționat în primele clipe cînd ați aflat că de pe Balota coboară spre oraș hitleriștii ?

— Veneau nu numai dinspre Balota, ci și pe Dunăre, cu nave înarmate, cu șlepuri, convoaie. Se retrăgeau și nu cruțau orașul. Primul nostru gînd : **„la arme !"**. Ne-am alăturat ostașilor garnizoanei, muncitori, funcționari, toată populația, de toate vîrstele. Sub focul dușman, copiii chiar, cunoscînd toate cărările ascunse dinspre oraș, aduceau muniția. Erau o forță ! Să știți că, ei înșiși, fără muniție, numai prin ființa lor alături de noi, ne înmiiau forțele în luptă. Doar pentru viitorul lor înfruntam gloanțele și obuzele.

— Cum s-au sfîrșit toate ?

— Așa cum era și firesc ! Trupe românești, grăbind dinspre Strehaia, le-au căzut nemților în spate. S-au apărat înverșunat dinspre partea aceea. Au continuat să bombardeze atelierele C.F.R., șantierul naval.

orașul. Dar vă spuneam despre bucuria aceea gravă de care eram cuprinși, știindu-ne stăpini pe noi, pe pămîntul nostru — nu ne mai putea smulge nimeni libertatea ! Strînși în clește, din mai multe părți, nemții au capitulat, s-au predat pînă la urmă. Noi, comuniștii, fuseserăm în frunte peste tot. Știți, nu eram prea mulți comuniști atunci, eram puțini, dar ciți eram, eram puternici, pentru că oamenii sădiseră în noi cele mai mari speranțe. De aceea și vechiul regim făcuse totul să ne reducă la tăcere. Se temea ! Loviseră în noi, să ne nimicească. Temnițe, lagăre, plutoane de execuție... Din adîncă ilegalitate, partidul organizase întreaga bătălie a eliberării, cu minuțiozitate, cu înțelepciunea politică profundă acumulată de-a lungul activității sale revoluționare dedicată în întregime libertății poporului. Chiar în lagăre fiind — se știe, în lagărul de la Tîrgu Jiu, unde se afla și tovarășul Nicolae Ceaușescu — s-a pregătit întregul plan al insurecției, cu suplețea aceea politică întru totul caracteristică partidului încă din clipa făuririi sale. Numai datorită acestei înțelepciuni politice, strategice a reușit să mobilizeze și să ridice la lupta de eliberare, în momentul cel mai potrivit, întregul popor, în condițiile loviturilor nimicitoare date hitlerismului de Uniunea Sovietică și de armatele celorlalți aliați. Repet, vechiul regim și fascismul se trudiseră din greu să-i spulbere pe comuniști. Viitorul însă — și noi eram viitorul, în prezentul de atunci, cum sîntem și astăzi — nu-i poți nimici, e regulă obiectivă ! Așa am trăit noi primele zile ale revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, sporindu-ne forțele pentru a duce pînă la capăt dorul de viață nouă al poporului.

„MĂ AFLAM ÎN MIJLOCUL LUPTEI ȘI ARMA MEA ERA TELEFONUL"

Da, pe aici, pe așa-zisul bulevard Matei Basarab din vechea Slobozie, trebuie să fi fost centrala telefonică. Acum, „bulevardul" de atunci este o impresionantă magistrală modernă. Am cunoscut bine orașul așa cum era el, umil, cu case din paiantă, cu ulițe mocirloase, de Bărăgan, cu zeci de circiumi, cu zeci de potcovării, cu bîlciurile lui anuale, unde se adunau țăranii cîmpiei să-și vîndă bruma de grîne și să cumpere hamuri de cînepă pentru mărunții cai ialomițeni, obiecte de fierărie, de dogărie și cîte o franzelă — un lux ! — pîine albă, albă ca laptele, amețindu-și copiii, care se uitau la ea ca la un cozonac. Știu și monumentul ridicat în cinstea luptelor din anii primului război mondial, ostașul de bronz, simbolul vitejiei românești. Cam în fața lui ar fi fost și centrala telefonică în acele zile de aprigă bătălie, zilele lui August 1944.

— Acolo se afla monumentul, e adevărat — îmi mărturisise fosta operatoare telefonică **Elena Ionescu** — în fața centralei. Îmi povestiseră ai mei — țărani, de felul lor — cum s-au bătut flăcăii noștri la Mărășești și la Oituz, în primul război mondial, cum îi dovediseră pe nemți. Și se întrebau, cu ură — acum, cînd nepoții acelora veniți de astă dată peste noi în uniformă hitleristă — cît le vom mai suferi trufia. Năvălirea lor însemnase numai jaf, doliu cît cuprinde. Așa gîndeam cu toții în acei ani. De aceea, ridicarea la luptă a întregului popor, la chemarea partidului, împotriva hitleriștilor a fost primită cu o profundă satisfacție. Îmi amintesc ca acum acea zi. Parcă ni se luase o greutate de pe umeri, parcă se limpezise dintr-o dată atmosfera, devenise cu adevărat respirabilă. Vă spun sincer, așa simțeam cu toții, chiar dacă eram conștienți că vor veni zile grele. Acum însă, cel puțin, totul era foarte clar, se limpeziseră toate.

— Și au venit zile grele ?

— Au venit, nu au așteptat deloc. Aflasem că o coloană motorizată hitleristă se apropia de oraș. Ne anunțase telefonic primarul de la Ciochina. Ostașii din garnizoană și muncitorii s-au organizat în apărare. Am socotit că e de datoria mea să rămîn la postul telefonic. Poate era nevoie de mine — mă gîndeam — arma mea era telefonul, chiar dacă mă aflam în mijlocul luptei.

— Cum a început totul ?

— Am știut că se apropie nemții după zgomotul luptei. Am auzit focuri de automate, în depărtare, din afara orașului, unde unități militare românești încercaseră să-i oprească. Nu m-a informat nimeni ce se întîmplă, dar aflam eu, făcînd mereu legături telefonice pentru unitatea militară din oraș. Mai apoi, un ofițer cu cîțiva ostași s-au instalat în centrală, coordonînd lupta. Spre prînz — era în ziua de 29 august — mai multe mașini germane au răzbit în centru, vrînd să treacă podul vechi peste Ialomița, să scape spre Călărași și, de acolo, probabil, în Bulgaria. Hitleriștii trăgeau nebunește din mers. Ai noștri trăgeau și ei, cu înverșunare. Auzeam cum se răstoarnă mașinile și m-am uitat, cu fereală, în stradă. Am văzut hitleriști morți și mașini avariate. Eram asurzită de împușcături, dar am rămas în centrală, aveam datoria să mențin legăturile, să dau informații.

— Nu v-a fost frică ? Nu erați obișnuită, nu cunoșteați războiul decît din povestiri.

— Mi-a fost, de ce să nu spun ? Cum să nu-ți fie cînd moartea bate la ușă ? Dar am văzut pe fereastră — îmi era mereu în fața ochilor — statuia ostașului din '917 plutind parcă prin praf și fum și nu mi-a mai fost frică. Mi-am zis că nici eu nu trebuie să mă las, că trebuie să sfîrșim o dată cu străinii cotropitori din casa noastră. Atunci, chiar, a explodat un obuz în fața ușii. Praful a năvălit înăuntru. „De ce nu m-am adăpostit ?" — mi-a trecut prin minte. Geamu-

rile se făcuseră țăndări, schijele exploziei m-au lovit, un glonte mi-a străpuns șoldul, un altul mi-a ars părul lîngă ureche. Nu-mi amintesc cine mi-a dat ajutor. M-am trezit la spital. Eram înspăimîntată, dar și mulțumită. Ciudată stare ! Însă, datorită și muncii mele, ostașii noștri nu au fost surprinși de hitleriști. Dimpotrivă ! Fiecare român trebuia, în acele ore, să-și facă datoria pe deplin !

„COMUNIȘTII NE ADUCEAU CUVÎNTUL DE LUPTĂ AL PARTIDULUI"

În preajma Agigei, acolo unde se ridică astăzi mîndra ecluză a Canalului Dunăre — Marea Neagră, în stînga ei, este o rezervație naturală : dune de nisip, ierburi tenace, fără frunze, pătînd galbenul nisipului, viețuitoare specifice țărmului de mare. Într-o latură a acestei rezervații naturale — urme de tranșee surpate de timp, amplasamente de artilerie, betonate, acum în ruină. Mă însoțește căpitanul **Stelică Buzatu**, de la o subunitate de grăniceri din zonă. Îmi explică :

— Aici a fost amplasată bateria hitleristă „Tirpitz", o baterie puternică, de 280 de milimetri. Putea, cu cîteva lovituri, să distrugă și portul și orașul. Către ea, dinspre locul unde este acum ecluza, dinspre șosea și dinspre sat, ostașii diviziei a 9-a infanterie „Mărășești" se apropiau, în noaptea de 23 spre 24 August 1944, cu precauție infinită. Fiara fascistă putea avea reacții imprevizibile.

— Sînteți tînăr, evenimentele de atunci sînt amintiri ale celor mai vîrstnici...

— Tata e țăran dobrogean. M-a întrebat într-un rînd : „Măi copile, cunoști ce s-a petrecut la 23 August 1944 în zona subunității tale ? Le-ai povestit ficiorilor pe care-i comanzi și-i trimiți în patrulare ?". Așa că, vedeți, era de datoria mea să aflu amănunte despre tot ce s-a petrecut pe fiecare petic de pămînt de aici. Mi-a dat și tata amănunte. El, ca ostaș în regimentul 34 infanterie din divizia a 9-a „Mărășești", a luat parte la luptele pentru apărarea portului, umăr la umăr cu muncitorii înarmați. Alți ostași din regiment au blocat bateria aceasta, „Tirpitz", scoțîndu-i pe nemți, pînă la urmă, din birlog. Am înțeles bine lecția tatălui meu și, de aceea, ostașii de sub comanda mea, tineri din toate regiunile țării, învață să apere atît pămîntul sfînt al patriei, cît și istoria lui de luptă, memoria lui.

Da, pămîntul acesta are memorie bogată în fapte de vitejie, de dragoste profundă dusă pînă la jertfă de fiii lui în momentele de înfruntare cu un dușman bine pregătit, bine înarmat, fără scrupule, cum au fost hitleriștii. La povestirea bătrînului tată al ofițerului Stelică Buzatu adăugăm și mărturia fostului sergent t.r. **Gheorghe Amăriuței**, fiu al meleagului vrîncean, cu intenția de a întregi mai bine tabloul înverșunatei încleștări cu trupele hitleriste în zilele lui 23 August 1944 pe pămîntul de la mare.

— Eram comandantul unui pluton de aruncătoare — povestește el. Cu această mînă de ostași mă aflam, la 23 August 1944, cantonat la Mamaia. Nu departe de cantonamentul nostru era un depozit de torpile al armatei hitleriste. Fiecare din cele 80 de torpile putea provoca mari pagube. Dacă ar fi fost amorsate și lansate pe mare spre Constanța ar fi putut distruge uzina electrică și întreaga parte de nord a orașului. Tocmai acest plan au vrut să-l pună în aplicare hitleriștii. Le-am descoperit, cutremurați de mînie, intențiile. Apucaseră să amorseze o parte din torpile și se pregăteau să le lanseze cînd noi am declanșat fulgerător atacul. Am reușit să tăiem firele electrice care ar fi dat frîu liber morții. Am acționat hotărît, repede, precis.

— În întreaga țară, în acele momente de fundamentală hotărîre, muncitori, țărani, ostași, intelectuali au acționat cu fermitate, precis, rapid...

— Chiar în divizia noastră erau comuniști în haină militară. Ei aduceau în rîndurile noastre cuvîntul drept, îmbărbătător al partidului, care ne mobiliza la luptă, ne întărea încrederea în noi, în victorie. În port sau la intrările orașului am acționat împreună cu muncitorii, înfrîngînd rezistențele hitleriste. Odată curățate orașul și împrejurimile de trupele hitleriste, pe mine, ca și pe ceilalți ostași ai diviziei a 9-a ne așteptau alte misiuni pe lungul drum străbătut apoi pînă în Cehoslovacia. Am parcurs acest drum prin lupte aprige, prin ploaia de plumbi, îndurînd suferințe greu de redat prin cuvinte. Nu știu ce mi-a dat tărie. Cred că s-au adunat în mine și sentimentul datoriei dovedit de străbunicul meu, care a făcut parte din garda lui Alexandru Ioan Cuza, și eroismul bunicului meu, care s-a distins în bătăliile de la Mărășești, în vara anului 1917.

★

Pe aici, pe țărmul mării, sau la Cernavodă, sau la Otopeni, lîngă București, cei al căror părinți și-au dat jertfa de sînge la Mărășești, fiindu-le exemplu de vrednicie ostășească, au luptat cu neînfricare, lovind neiertător dușmanul hitlerist. Au luptat fără să se cruțe, cu gîndul la libertatea și la pacea țării. Pentru că ei știau, din moși strămoși, că din pace izvorăște frumusețea vieții, cum ne spunea fosta infirmieră voluntară **Adela Cursaru**, din Ploiești, care a făcut parte tot din divizia a 9-a „Mărășești", grupul 132 cercetare.

— Am văzut atîtea atunci, în lupta cu fascismul, atîta durere și suferință încît cu nici un preț nebunia războiului nu trebuie lăsată să se repete — spunea ea cu însuflețire. O spune voința înțeleaptă a poporului nostru, prin glasul celui mai iubit fiu al său, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Acest glas lucid, plin de omenie, de gînd iubitor de țară, gînd care a muncit pasionat și pentru înfruntarea des-

Unul din locurile unde, prin vifor de plumbi, neînfricaţi, ostaşii şi muncitorii Capitalei i-au înfruntat şi lichidat pe hitlerişti. Pe dealul Cotrocenilor, în faţa Academiei militare, semn de fierbinte recunoştinţă Eroilor Patriei

Păuliş : Monumentul evocator al asprei încleştări cu invadatorul fascist, în pragul defileului Mureşului. Imagine simbolică a spiritului de jertfă al ostaşilor, muncitorilor şi ţăranilor în bătălia pentru libertatea şi demnitatea României

Monumentul de la Constanța, închinat Libertății pentru care, în zilele de foc ale lui August 1944, ostașii și muncitorii portuari nu și-au cruțat nici viața

Eroismul ostașilor români, în bătălia cu dușmanul fascist, reprezentat în marmura monumentului de la Baia Mare

chisă cu dușmanul în anii grei ai terorii fasciste, îl ascultăm, îi urmăm exemplul, chemarea vibrantă adresată întregii omeniri pentru a-și uni eforturile în apărarea păcii, a dreptului suprem al omului la viață, pentru libertatea și independența popoarelor, avertizînd asupra pericolelor pe care le ridică neînfrînata cursă a înarmărilor. Eu știu ce este războiul. Îmi amintesc zilele și nopțile de la 23 August 1944, zilele și nopțile frontului. Mai simt încă pe brațele mele trupurile răniților. Aveam, pe atunci, 19 ani, eram tînără, curajoasă, doream din toată inima să terminăm cît mai repede cu fiara fascistă. Toți ostașii îmi spuneau mamă. Gîndul fiecăruia era întors, în ceasul greu, spre ce avea mai scump. Am trăit și bucuria imensă a eliberării totale a pămîntului nostru cotropit și durerea în fața tinereții sfîrtecate de obuze. Pacea la care am contribuit cu toții, cu atîtea jertfe grele — și 23 August înseamnă jertfă și PACE, înseamnă scurtarea războiului cu cîteva luni, sute și sute de mii de vieți salvate — este un drept al nostru, al tuturor. El trebuie păstrat cu hotărîre, pentru ca noile generații să se bucure de tot ce am construit, de viața noastră liberă și fericită.

„...ȘI AM IEȘIT LA LUMINA LIBERTĂȚII"

Mă întîlnesc cu acești oameni, îi îndemn să-și ispitească amintirile. Vin spre lumina zilei de azi întîmplări, fapte, evenimente; toate ne prind în vîrtejul lor, ne pătrund sufletul, conștiința. Acel timp, acele zile ale eliberării de fascism și zilele ce le-au urmat pînă a tăcut glasul tunului și fiara fascistă și-a dat ultima suflare, acel timp, prin amintirile oamenilor așa-ziși de rînd — dar ei au făurit istoria, cu sîngele lor! — renaște, pentru o clipă, în noi, cu toate că au trecut patru decenii de la desfășurarea evenimentelor. Retranscriem cuvînt cu cuvînt tot ce spun ei.

Ion Ionescu, general-maior în rezervă, în anii terorii fasciste era muncitor la uzinele „Concordia", azi „1 Mai", din Ploiești:

— Îmi amintesc marile demonstrații de la 1 Mai 1939. Ieșisem în stradă, manifestam pentru pîine, pace, libertate, împotriva războiului care se pregătea. Partidul demasca trădarea claselor exploatatoare, chema forțele democratice la unire, pentru înfruntarea primejdiei, pentru apărarea granițelor țării. Eram utecist, eram mîndru că fac parte din rîndul militanților revoluționari — ne era exemplu energia clocotitoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Dînsul desfășurase activitate revoluționară și printre noi, învățam, de la comuniști ca el, îndrăzneala, limpezimea de gînd comunist, patriotismul revoluționar. Viața ne dădea lecții aspre. Ni le însușeam de multe ori cu prețul libertății, al sacrificiilor. Ne-am sporit astfel hotărîrea, îndîrjirea în luptă, credința că adevărul va triumfa chiar dacă ororile războiului ne apăsau cumplit. Comuniștii organizau acțiuni revendicative, chemau la împotrivire activă, puneau la punct sabotajul. Eram ajustor de precizie și lucram în secția de tunuri. Lucram bine, știam meserie, așa că piesele confecționate de cei ca mine, cu vicii ascunse, treceau de control și se defectau pe front. Uzina avea tehnicieni buni, specialiști buni. Am să vă spun un fapt semnificativ. În anii aceia întunecați noi am realizat sapa cu role, o sculă de foarte bună calitate pentru industria forajului. Partidul ne-a încurajat: „Faceți-o, dar păstrați-o, n-o puneți în fabricație! Vom avea nevoie de ea cînd vom fi stăpîni în țară!". Era firesc! Nu puteam să o punem în producție și să dăm petrol mai mult hitleriștilor. Așa că nu am fabricat-o atunci, ci după anul 1945.

— Cum vă amintiți ziua de 23 August 1944? Ce impresii păstrați?

O clipă de tăcere. Un zîmbet, o scînteie în priviri...

— Am ieșit la lumina libertății — spune. Știți, eu am făcut parte din grupul celor 22 din Prahova: 4 condamnați la moarte, restul între 10 și 20 de ani de temniță! Am ieșit la lumina libertății, am învins. Sfîrșeam o luptă, începeam însă alta, poate mai grea: să ne eliberăm și de asupritorii dinlăuntru!

Ion Bogdan, muncitor specialist la uzinele „Vulcan", din Capitală:

— Sînt mîndru că fac parte din detașamentul muncitoresc al „Vulcanului". Muncitorii noștri au fost prezenți la chemarea partidului în zilele de clocot ale lui August 1944. Formațiuni de luptă patriotică, organizate de partid, au înfruntat, împreună cu ostașii armatei noastre, forțele fasciste, barîndu-le drumul spre Capitală și nimicindu-le la bariera Rahovei, pe cheiul Dîmboviței, la Școala de război, la Otopeni și la Băneasa. Iureșul de atunci îmi este viu în inimă.

— Dumneavoastră, personal, cum ați trăit acele momente, cum v-au întîmpinat ele?

— Eram îmbrăcat în haină militară, făceam parte dintr-un batalion de parașutiști. În noaptea de 23 spre 24 August, la ora 22, eram pe poziție, la Pipera. Îi înconjuram pe nemți în tăcere, le supravegheam mișcările. Îmi aduc aminte, era un întuneric beznă, numai noi și dușmanul din față. Și totuși, lumea arăta cu totul altfel, plină de lumină, în ciuda tensiunii în care acționam: venise ceasul să aruncăm dușmanul afară din casă. La ora 4 dimineața am declanșat atacul cu mitralierele. 5 zile și 5 nopți le-am trăit în asalturi dure, în lupte pe viață și pe moarte. Am învățat, din viață, din luptă că hitleristul nu trebuie cruțat. Își înfipsese gheara în pămîntul nostru și nu voia să și-o scoată în ruptul capului! A trebuit să i-o tăiem, să sfîrșim mai repede cu ei și să aducem și pacea mai repede în lume.

„Da — gîndesc eu, amintindu-mi de memoriile fostului comandor Anton Marin, sub comanda căruia, în acele zile, se afla și batalionul din care făcea parte Ion Bogdan — hitleristul era ca o fiară, titulatura i se potrivea!", și-i povestesc lui Ion Bogdan o scenă care s-a petrecut nu departe de el, atunci, un episod semnificativ, care este amintire, mărturie a comandantului lui. În-

tr-un moment de acalmie, s-a prezentat la comandor un soldat german cu o flamură albă în chip de steag. Era un ostaș-meseriaș, din organizația Todt. „Mi-a zis că are pentru mine un mesaj special din partea comandantului său" — povestește fostul comandor.

— Și care e mesajul ?

— Dacă vă prinde, atunci comandantul o să pună să vă jupoaie de viu și o să vă umple pielea cu paie.

Uimit de acest mesaj stupid, de amenințarea puerilă, care mă trimitea cu gîndul la evul mediu, i-am spus zîmbind cu milă că poate să plece : „Du-te, băiete, înapoi la comandantul care te-a trimis cu mesajul ăsta nărod și spune-i că dacă el va cădea prizonier la mine, să știe că nici cinstea asta de a-l umple cu paie nu i-o fac !"

— Ăștia sînt fasciștii — spune Ion Bogdan — așa erau. În ultima zi, atît de puternic am atacat încît nu au mai putut rezista. Au ieșit prin norii de praf, cu brațele ridicate. Nu le-a umplut nimeni pielea cu paie, nu-i putea trece nimănui așa ceva prin cap. Le-am luat armele și le-am lăsat posibilitatea să redevină oameni.

Ștefan Brînzei, țăran din Sălciua, de lîngă Baia de Arieș :

— Ne-am bucurat cînd a sunat ceasul eliberării, la 23 August 1944. Eu făceam parte dintr-un batalion fix regional, care sprijinea fruntaria impusă prin Dictatul de la Viena, din '40. Primim ordin de la comandantul de pluton, Vasile Tătaru, să ne echipăm de urgență. Am lăsat trebile casei și ne-am dus să ocupăm poziție la Sipote, pentru că veneau hitleriștii și horthyștii și voiau să ocupe satul. Am ocupat noi unde era locul mai strîmt, unde știam că nu pot trece decît numai pe șosea ori se bagă în Arieș. Pe urmă am trimis o grupă la podul Posăgii, să bareze podul. Ai noștri au stricat podelele podului ca acela, dacă vin pe acolo, să nu poată trece fără întîrziere. Am stat pe poziție patru zile și patru nopți și ne-am bătut. Apoi au venit ajutoare de la Abrud, batalionul de vînători de munte, și am început atunci ofensiva — noi pe stînga, vînătorii pe dreapta. Noi am ocupat poziția pînă acolo sus, pe Iaru, și am mers înainte, pînă la Vidongu și i-am luat prizonieri pe năvălitori. Batalionul de la Baia de Arieș a pușcat o piatră mare care a venit drept în drum — chiar dacă treceau de Sălciua, să nu răzbată spre Cîmpeni în sus. Ne-au fost de ajutor minerii și ceferiștii. Am mers la luptă cu liniște și hotărîți, fără spaime, că așa-i românul, pune răul în față și-l frînge. A fost un baraj al întregii populații. Și nu ne-am fi dat înapoi, orice forță ar fi fost venită ! Toți sîntem nepoți de-ai lui Horea, Cloșca, Crișan și-ai lui Avram Iancu !

Iosif Ierneuțan, țăran, născut la Oarba pe Mureș. 23 August 1944 l-a aflat îmbrăcat în haina militară. „A sosit ceasul așteptat, și-a zis el, ceasul așteptat și de armată și de popor : să ne eliberăm țara de năvălitor și să eliberăm și pămîntul cotropit al Transilvaniei de nord. Și așa a vrut istoria ca prima mea luptă să fie pentru eliberarea satului în care m-am născut !".

Îl ascult povestea în tăcere, cu respect. Are 10 copii, unii dintre ei sînt muncitori în fabricile din Tîrgu Mureș, alții sînt încă elevi. În preajma lui, așa cum stă pe un scăunel, în curte, tropăie doi nepoței nerăbdători să termine odată cu cioplitul nuielușelor pentru joaca lor. El cioplește și povestește :

— Am trecut Mureșul pe bac, unii prin apă. Și atacul l-am dat pe creasta dealului de la Oarba pe Mureș. Și — ce se întîmplă? — am ocupat creasta cea mai înaltă, cota 495, însă ne-au respins la primul atac. S-au prăpădit mulți dintre noi, pentru că era un punct groaznic. Artileria bătea crunt. Și nu s-a mai văzut om pe om din cauza focului. Ne-au lovit cu branduri de 80 și 60, cu proiectile și mai grele, ne-au bătut continuu. Au trecut atîtea zile, am dat atîtea atacuri și n-am putut să-i respingem. Ne-au venit ajutoare și nu ne-am dat înapoi : le-am înfipt mîna mai tare în beregată și i-am dovedit. Da, așa a fost. Și, dintre noi, cîți am fost, am rămas numai vreo 30 de inși. Ordine noi ne-au scos de pe poziție și ne-au dus înapoi, la Tîrnăveni. Acolo am format Batalionul I de voluntari, „Fulgerul" îi spunea la noi pe timpul acela. Și am luptat pînă la sfîrșitul războiului în Armata a 4-a, întorcîndu-mă acasă nevătămat. I-am învățat pe copii să-și iubească patria și satul în care s-au născut, pentru că de acolo iasă toată puterea omului pe pămînt. Drept este, acolo, în jur, unde au șingerat ai noștri, se ridică centrala electrică de la Iernut și alte cetăți puternice industriale, semn al vredniciei muncitorilor în această vreme de pace. N-ar fi fost niciînd semnele acestea de noutate și putere în România dacă n-ar fi ridicat comuniștii, la luptă cu fasciștii, întregul popor. Dreptu-i că și noi, ca unul, milioane, am fost cu arma în mînă, la datorie!

„SACRIFICIILE GRELE DE ATUNCI SÎNT TEMELIE DE GRANIT A VIEȚII NOASTRE NOI"

Vasile Niță, fost muncitor la uzinele „Timpuri noi" din Capitală, acum „în pensie", cum zice el, trece des pe la întreprindere, umblă prin secții, discută cu oamenii, se îndeamnă și se bucură să-i cunoască pe cei tineri.

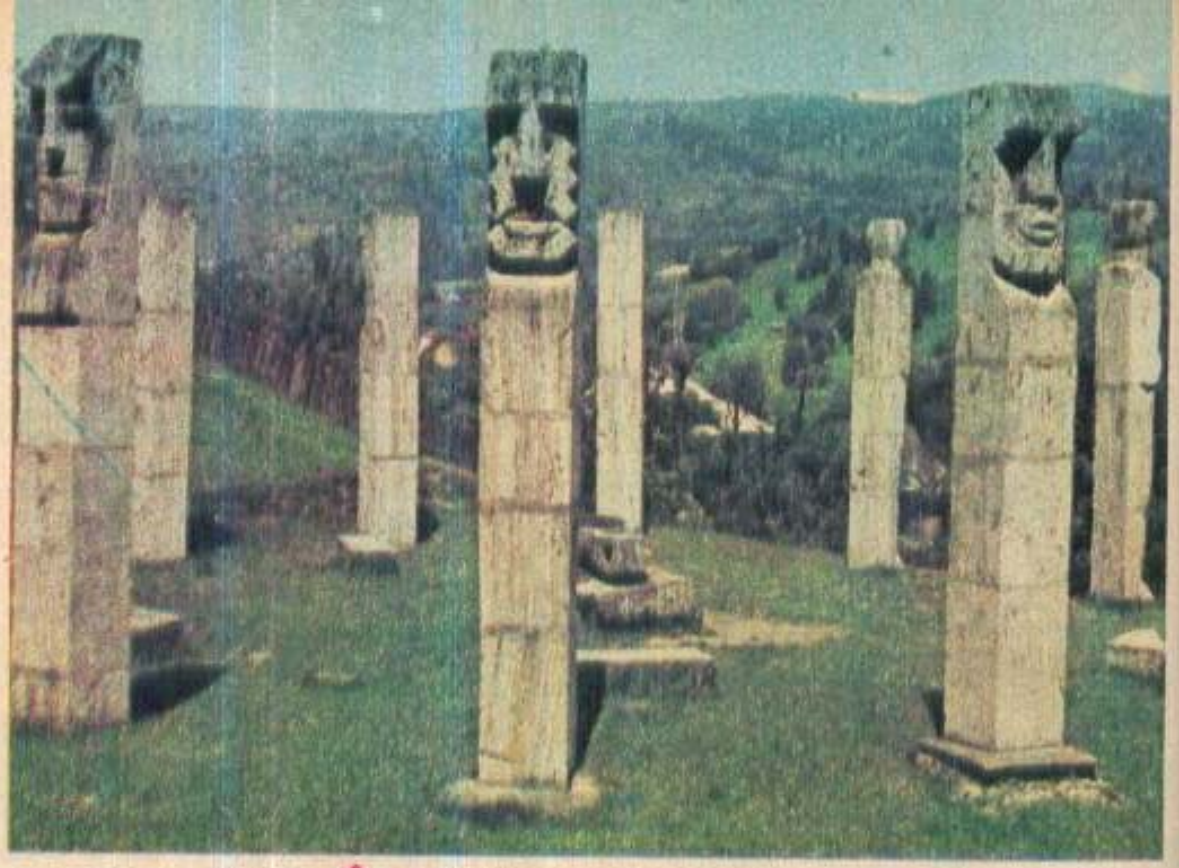

Moisei – simbol amintitor al ridicării întregului nostru popor, într-o singură voință, la chemarea Partidului Comunist Român, pentru libertatea pămîntului strămoșesc, pentru viitorul comunist al patriei

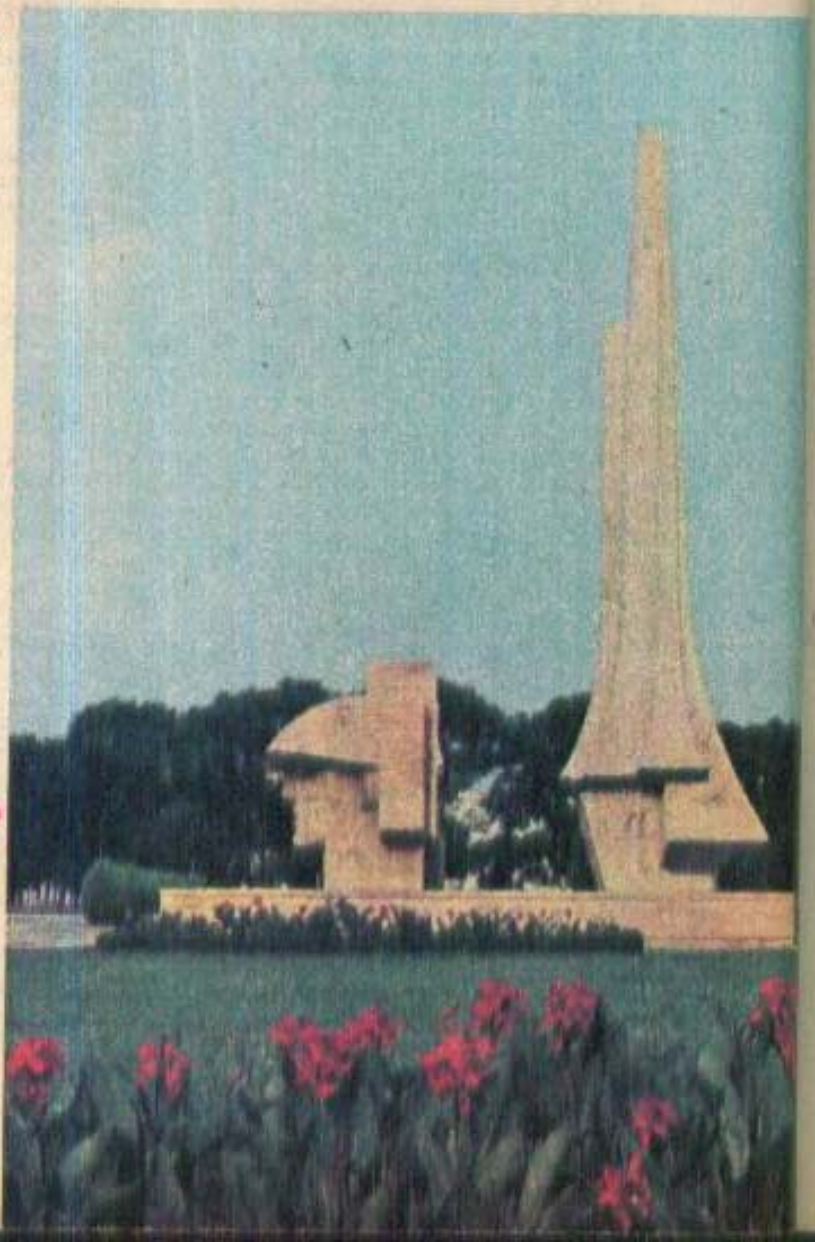

La Carei, pe ultima brazdă de pămînt românesc, care a fost udată din belșug de sîngele ostașului român în bătăliile pentru alungarea cotropitorului fascist : dragostea și nemărginitul respect al întregului nostru popor pentru vitejia fiilor lui

— E o generație de ispravă — spune el cu mulțumire. Lupta noastră a dat fructe frumoase.

Îl întreb despre începuturile sale ca muncitor și descopăr că, de fapt, aceste începuturi sînt o preluare, și ca muncitor și ca militant în bătălia muncitorească, a activității tatălui și a fraților tatălui, care au lucrat tot aici. Dacă nu mă înșel, dacă aș porni să fac o socoteală, ne-am apropia, prin acești oameni, de anul 1900...

— Sîntem, cum se spune, ca o dinastie muncitorească — precizează el. Și foarte mulți dintre muncitorii sînt dinastie muncitorească la „Timpuri noi". De aceea sînt nelipsit de la uzină, e casa mea, prima mea casă, viața mea. Aici am învățat, ca toți ceilalți tovarăși ai mei de muncă, să țin fruntea sus. Aici, în anii grei ai exploatării capitaliste, am învățat să nu îngăduim patronului nedreptatea, iar cînd a făcut-o, ne-am bătut pentru pîinea noastră, pentru libertatea noastră. Aici ne-am ridicat la bătăliile mari, greviste, în 1933, împreună cu toată muncitorimea țării, împotriva exploatării capitaliste, cerînd, totodată, să se oprească ascensiunea fascismului, de aici am pornit în 1936 la marile manifestații pentru pace, împotriva războiului, a fascismului, în apărarea deținuților politici, tot de aici ne-am alăturat coloana, la 1 Mai 1939, la uriașa demonstrație din Capitală, la organizarea căreia tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a adus o remarcabilă contribuție de revoluționar înflăcărat. În piața palatului și în fața prefecturii poliției, cu acel prilej, am strigat lozincile noastre antirăzboinice, antifasciste, cerînd drepturi pentru popor, veghe neostenită la suveranitatea și integritatea țării. Iar în anii cei grei ai războiului, colectivul nostru muncitoresc, ca, dealtfel, întreaga noastră muncitorime, condus de comuniști, a organizat sabotarea mașinii de război. Cu riscul vieții, muncitorii și-au făcut datoria. Nici o clipă nu au dat înapoi, luptînd să apropie ora libertății întregului popor. Bătălia eliberării, Revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă a fost metodic pregătită de partid, simțeam aceste pregătiri pînă în uzina noastră.

— Cum simțeați aceste pregătiri, cum acționați dumneavoastră ?

— Păi, să vă spun. De pildă, la noi, comuniștii organizaseră formațiile de luptă patriotice încă din februarie 1944. În mai, după ce s-a realizat Frontul Unic Muncitoresc, am intensificat pregătirile noastre ca luptători cu arma în mînă. Știam că trebuie să-l înfruntăm, față în față, pe cotropitor. Eram gata de luptă. În lunile care au urmat, se știe, partidul a încheiat aliante cu toate forțele democratice și patriotice, unindu-le într-un singur front de luptă, de la partidele așa-zis istorice, pe care le-a smuls din starea aceea de așteptare pasivă, pînă la armată și cercurile palatului. Ei, toată această operă demonstrează strălucita capacitate de conducător politic a partidului comuniștilor, legătura lui strînsă cu poporul. Pentru că, să știți, poporul a înțeles din prima clipă că partidul comunist este singura forță politică, în condițiile acelea de răscruce istorică, în stare să conducă la victorie bătălia cu fascismul și să elibereze țara, să-i redea demnitatea. Și poporul s-a ridicat, ca un singur om — muncitori, țărani, intelectuali, ostași — și a lovit necruțător în momentul socotit de partid cel mai potrivit pentru a asigura succesul. Nici mai devreme — atunci totul s-ar fi terminat cu un masacru, așa cum aveau obiceiul să facă hitleriștii cînd le erau mîinile întrucîtva libere ; la 23 August nu le aveau libere (începuse puternica ofensivă sovietică, pe frontul Iași-Chișinău) — și nici mai tîrziu, cînd țara ar fi fost aruncată în dezastrul teribil al distrugerilor totale. A fost o explozie de bucurie cînd am luat cunoștință de proclamație. În dimineața de 24 august am pus în funcțiune sirena. Oamenii s-au adunat cu toții în curtea uzinei. Pe scurt, la miting, noi, comuniștii, le-am explicat situația, cum trebuie să acționăm. Apoi, cu un dărab de pîine în traistă, cu formațiile de luptă încolonate, am pătruns în Aleea Alexandru, unde primisem indicația să ne concentrăm. Restul îl știe toată lumea.

— Au urmat bătăliile înverșunate, a fost învins dușmanul.

— Bătăliile mai grele, după mine, de-abia urmau să se ducă. Trebuia să consolidăm succesul prin muncă fără preget, să sprijinim frontul pînă la sfîrșitul războiului, să înfruntăm direct exploatatorii, pentru că, de data asta, cu partidul în frunte, poporul era decis să-și ia soarta în propriile mîini, să nu mai permită mașinațiile politicianismului burghez. Ei se sacrificase pentru libertate, cum să-și lase libertatea pe mîinile burghezo-moșierimii ? Începea noua istorie a patriei ! Eram fericiți, cu toate că ne era foarte greu. Îmi aduc aminte de uriașul miting din piața Universității, la statuia lui Mihai Viteazul, unde a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, de apelul său către întregul tineret al patriei pentru a se uni în lupta pentru o viață nouă, liberă, pentru democratizarea rapidă a țării, pentru a da lovituri și mai puternice fascismului, pînă la nimicirea lui. Au fost zile de fierbinte entuziasm și de încordare supremă a forțelor întregului popor în munca de făurire a unei noi Românii. Au trecut 40 de ani de atunci ! Aceste patru decenii fac cît un secol și mai mult, dacă judecăm după strălucitele realizări și împliniri socialiste pe toate tărîmurile de activitate pe pămîntul românesc, cuceriri în rîndul cărora, drept cele mai puternice și mai multe, sînt cele făurite de noi, după Congresul al IX-lea al partidului de cînd destinele patriei sînt slujite cu un patriotism fără egal de cel mai iubit fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Spunem, azi, pe drept cuvînt, că sacrificiile grele de atunci și cele care le-au urmat sînt temelie vie, trainică, precum granitul, a noii noastre vieți.

Dionisie ȘINCAN